

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
Cenarati: do 30 petič vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inserti
petič vrsta 4 D; notice, poslaste, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Insertni davek posebej.
Vprašanjem glede insertov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, pritrjeno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zadostno frankovano.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: 1
v Jugoslaviji od 4-6 str. po D. 1-50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4-6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani		po pošti	
12 mesecev	120—	Din 240—	Din 240—	Din 360—	Din 360—
6	60—	120—	120—	180—	180—
3	30—	60—	60—	90—	90—
1	20—	20—	20—	30—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakaznici,
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Zaloška cesta in Trbovlje.

Slovenska javnost še ni pozabila, kako je v aprilu l. 1920 tekla na Zaloški cesti delavska kri. Takrat je bil prometni minister in duševni vodja protikomunistične akcije dr. Korošec, ki mu je pomagal zatirati prevratne elemente v Sloveniji tedanji predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Brejc. Oba klerikalna prvaka sta bila faktično odgovorna za krvoprelitje na Zaloški cesti. To priznavajo vsi delavski krogi ne glede na politično prepričanje. Zaloška cesta spada v dobo, ko je na slovenskih tleh vladala klerikalna kriva palica, in ker se te dni klerikalizem kar cedi v kometiranjih za delavskimi sloji, ker hoče veljati za edinega zvestega zaščitnika delavskih interesov, hočemo poklicati tem jezuitom v spomin stališče, ki ga je zavzemal klerikalizem napram komunistom in delavstvu sploh pred dobrimi štirimi leti. Javnost se lahko prepriča, kako virtuozno menja to dvoživkarstvo svojo politično pobarvanost in kako imenitno se zna prilagoditi razmeram.

»Slovenec« je pisal dan pred dogodki na Zaloški cesti takole: Komunistični hujšaki vidijo, da se bo njihova protidržavna, prevratna akcija smešno izjalovila, ker je vsa javnost spregledala njihove nakane in slovenska javnost je za taka pustolovstva pretežna, da bi se jih v svojo škodo udeleževala. Ali naj javnost mirno gleda in trpi, da draginjo in težak položaj vseh slojev izrabljajo brezvestni hujšaki v prevratne namene? Povejte nam, gospodje komunistični hujšaki, katera kategorija, katera kategorija državnih uslužbencev je bila tako oskrbljena in ima razmeroma boljši plače? (Kakor železničari, ker je bil prometni minister dr. Korošec). Mi se prav nič ne lovimo za kakimi s hinavskim zavijanjem dobljenimi simpatijami. Demagoštvo prepustimo komunističnim hujšakom in tistim, ki hodijo za njimi isto pot! Proč s hujšaki!

Dan pozneje, ko je dr. Brejc že poslal orožništvo v boj proti demonstrantom, je priobčil »Slovenec« uvodnik, v katerem pravi med drugim: Danes, ko leži na mrtvaškem odru deset žrtev brezvestne hujškarije, se bodo hujšaki voditelji komunistov obrekli v obliki nedolžnih preganjancev in si liki Pilat skušali pred javnostjo oprati roke. Toda vaše roke, prevratni hujšaki, so omadeževane s krvjo žrtev, ki ste jih v lažni nahujskali. Menda ga ni danes več človeka v našem narodu, ki bi bil proti delavskemu razredu in njegovim stremeljem po izboljšanju gnetnega položaja. Da, koncentrirati je pa treba vse pametne ljudi proti huj-

škaskim zapeljivcem delavstva, ki je gonijo v smrt za pustolovske namene, v prvi vrsti delavce, ki pod terorjem hujšakev največ trpe. Politični diletant med slovenskimi komunisti so siljali nekaj o ruski revoluciji in ruskem boljševizmu in bi se radi »proslavili« na račun delavske krvi. Revolucijo smo že preživeli 1918, leta in dosegli svobodo, ki se v socialnem oziru izpopolnjuje. Svoboda, kakor si jo pa predstavljajo krvi željni komunistični diletanti Golouh, dr. Lemež, Zorja in dr., pa pomeni le svobodo za nekaznovano divjanje, pobijanje, pomeni le krvav absolutizem nad vsemj nekomunisti. Ti politični otroci so napravili žalosten poizkus, ki je povzročil človeške žrtve. To je bil zločin proti državi in zločin nad delavstvom, ki se mora najstrožje kaznovati. Brezvestni hujškarji in terorji se mora napraviti korenit konec. Predragoceno je človeško življenje, da bi se z njim igrali politični pustolovci in razširjevalci vse-mogočih laži, s katerimi delajo razpoloženje za svoje ljudodelstvo.

V poročilu o krvavih dogodkih na Zaloški cesti pravi »Slovenec«: Voditelji komunistov so že cele mesece pripravljali svoje pristaje na ta krvavi dan. Podžigali so jih na krvav upor proti državi, vladi, veliki večini prebivalstva. Sola gg. Golouha, dr. Lemeža in Zorje je rodila prve sadove: kri. Ta kri je padla na njihovo glavo, ta kri vpije po odporu vseh pošteni ljudi proti strastnim hujšakom. Upijani so svoje agitatorje z žganjem in jih poslali pred množico: nahujskali so stradalce ženske in jih poslali pred bajonete. Pravi krivci so se poskrili, niso šli pred bajonete. Komunistična agitacija ni le zlobna, ampak za vsakega razsodnega človeka tudi skrajno neumna. En del komunistične armade je armada lažnikov, drugi pa armada bedakov.

Tako je mislil o komunistih in delavstvu klerikalizem takrat, ko je bil prometni minister dr. Korošec, predsednik deželne vlade za Slovenijo pa dr. Brejc, torej takrat, ko je bil klerikalizem na vladi. Obračamo se na vso jugoslovensko javnost, zlasti pa na delavske in kmetijske sloje, in vprašamo: Ali te čuli, kako je obsodil komuniste tisti klerikalizem, ki jih danes, ko ni več na vladi, zagovarja in brani z vsemi štirimi, ali ste čuli, kaj je govoril ta politični kameleon o dr. Lemežu, ki ga je zdaj vzel pod svojo zaščito in mu pomaga voditi slovensko delavstvo v nesrečo? Ali se zavedate, kaj pomeni pravi drveti za stranko, ki je vedno pripravljena izdati ljudske interese in zasediti delavstvu nož v hrbet, samo da

reši svojo kožo in napolni cerkveno blago? Ali veste, kdo so tisti komunistično pobarvani hujšaki, ki so se zvezali s to zahrbtno, hinavsko in prodano družbo, da vas vodijo v bratomorni boj za interese lastnih žepov in lastnega slavohelepa? Povedali smo že in ponavljamo, da bi idealni socialist s studom obrnil tem hinavcem hrbet, da bi iskreni delavski voditelji plinili na to nizkotno zalego, ki tako perfidno zlorablja ljudsko nevednost. Ali boste še dolgo trpeli, vi pošteni slovenski delavci in kmetje, da vam te pijavke kra-dejo dobro ime in uničujejo še zadnje ostanke blagostanja? Ali jim ne pokazete vrat, ali jih ne spodite tja, kamor spadajo — med podle duše, ki se družijo z vašimi sovražniki, da bi vas mogli nemoteno izkoriščati?

Manjka nam primernih besed, da izrazimo čustvo ogorčenja in studa, ki nas navedajo, ko primerjamo »Slovenec« poročanje o krvavih dogodkih na Zaloški cesti z zlobnim zavijanjem o trboveljski tragediji. Kako je mogoče zaupati stranki, ki tako čudovito hitro menja svoje naziranje? Ali naj omenimo, da bi »Slovenec« bljuval ogenj in žveplo na komunistične hujšake, ki so zakrivilo to novo krvoprelitje, če bi bil v Sloveniji na krmilu klerikalizem in če bi sedel na ministrskem stolčku dr. Korošec? Zdaj jih seveda ščiti in hvali, zdaj piše o dr. Lemežu kot o nesrečnem preganjancu, zdaj zavija in laže na vse pretege, zdaj blati idejo državnega in narodnega edinstva, zdaj je na jeziku največji zagovornik delavstva. Vse to uganja z edinim namenom, da drži s pomočjo hujšakev slovensko ljudstvo v svojih mrežah, ker si hoče tako pri-boriti neomejeno oblast nad njim. Iz »Slovenca«, kot smo ga citirali zgoraj in kot ga čitamo te dni, je menda dovolj jasno videti, kaj je v bistvu takozvana skrb SLS za ljudski blagor. Ali je po vsem tem čudno, da pošteni ljudje raztrgajo tako cumio, ki predstavlja gnezdo najnesramnejših laži in zapeljivanja ljudskih mas? Proč s klerikalizmom, proč s hinavci in hujšaki, ki so se zvezali, da uničijo Jugoslavijo!

ZRAKOPLOVNI POLET OKOLI SVETA.

— Nagasaki, 4. junija. Dva ameri-
ska aeroplana sta na poletu okoli sveta pri-
plula v Kigishino. Tretji aeroplan ni mogel
nadaljevati poleta, ker je moral čakati pilot
Smits na popravilo.

PADEC TIRANE.

— Rim, 5. junija. (Izv.) »Corriere
della Sera« javlja, da so uporniki-naci-
onalisti po ljutem boju zasedli Tirano,
prestolico Albanije. Na obeh straneh
je mnogo mrtvih in težko ranjenih. —
Naciononlisti so zavzeli tudi mesto
Berat.

Imenovanje velikih županov.

Veliki župan v Ljubljani — dr.
Baltič, v Mariboru — dr. Pirk-
mayer. — Ukaz o imenovanju
bo podpisan danes.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) Na
snočni seji ministrskega sveta je bilo
definitivno rešeno vprašanje o imeno-
vanju velikih županov za oblasti v
Sloveniji. Med interesiranimi politični-
mi skupinami so se vodili glede imeno-
vanja razgovori v prijateljskem duhu
ter so bile vse difference odstranjene
na podlagi sporazuma med notranjim
ministrom dr. Srškičem in mini-
strom Svetozarjem Pribečevićem.
Danes predloži notranji minister dr.
Srškič Nj. Vel. kralju Aleksandru na
Bledu zadevni ukaz o imenovanju v
podpis. Za velikega župana ljubljanske
oblasti je imenovan dr. Vilko Baltič,
za mariborsko dr. Pirkmayer in za za
grebsko oblast dr. Zucco n. bivši na-
rodni poslanec za Istro v poreskem de-
želnem zboru, oziroma deželni odbor-
nik. Za imenovanje velikih županov v
Sloveniji so se neobičajno mnogo inte-
resirali klerikalci ter so v Beogradu na-
peli vse sile in podminirali vse tajne
kanale, da bi preprečili zgoraj nave-

deno imenovanje. Začeli so zadnje dne-
ve celo groziti. Sedaj napovedujejo
klerikalci, da pošljejo kralju brzogloven
protest.

Radić v Moskvi.

Radić organizira kmetско inter-
nacionalo. — Z njim sta dva
poslanca.

— Beograd, 4. junija. (Izv.) Pred
dvema ali tremi dnevi so Radiću na-
klonjeni bolgarski listi poročali, da na-
merava Stjepan Radić skoraj odpoto-
vati v Moskvo. Cilj potovanja je kon-
ferenca o ustanovitvi kmetско inter-
nacionala. Sedaj so prišla v Beograd
poročila, da se Radić faktično nahaja
v Moskvi. Tako javlja današnja »Politi-
tika« po informacijah z Dunaja, da
biva Stjepan Radić že več dni v Moskvi
in da vodi posvetovanja s komunistič-
nimi voditelji, ki rganizirajo kmetско
internacionalo v Rusiji ter da prouča-
je pogoje za razširjenje te internacio-
nale na Jugoslavijo. Z Radićem sta
odpotovala v Moskvo tudi dva poslanc
ca HRSS, od katerih je bil eden za
časa vojne v Rusiji ter je končal ekon-
omske študije na komunistični uni-
verzi. Radić se vrne na Dunaj prihod-
nji teden.

Italijanski parlament.

Debata o prestolnem govoru. — Govor slovenskega poslanca.

— Rim, 5. junija. (Izv.) Včerajšnja se-
ja zbornice je nadaljevala adresno debato,
ki je bila mestoma zelo živahna in burna.
Fašisti so večkrat strastno protestirali pro-
ti izvajanjem opozicije. Kot zastopniki opo-
zicije so govorili demokratski poslanec Di
Cesaro, zastopnik republikancev Fa-
chinetti in vodja italijanske ljudske
stranke Gromchi. Cesaro je med svoj-
im govorom večkrat prišel v konflikt z
Mussolinijem, ki je živahno ugovarjal go-
vornikovim izvajanjem. Med posl. Grom-
chim in bivšim ministrskim predsednikom
Salandrom je prišlo do navskriza, ker je
prvi očital drugemu, da je leta 1919 po-
begnil iz zbornice pred skrajno levico, Sa-
landra po končni seji ni hotel dati posl.
Gromchiju roke, češ da 70-letni stavec ne
dale roke mladiču. Fašisti so ves čas go-
vorov opozicije protestirali in nekatere
opozicijske osebnosti.

Na včerajšnji seji je govoril k prestol-
nemu govoru slovenski poslanec dr. Be-
sednjak. Zbornica je njegov govor po-
slušala z velikim zanimanjem. Govornik je
začetkom svojega govora naglašal, da so
večini italijanskega naroda še nepoznane
potrebe in vprašanja slovenskega in hrvat-
skega prebivalstva v Italiji. Ta vprašanja ni
smatrali samo za lokalna, marveč važna za
vso Italijo, kjer so v tesni zvezi z najviš-
jimi interesi Italije. Govornik je prepričan,
da ima novo življenje, ki se izraža v faš-
istovskem gibanju resnično podlago v go-

spodarskih potrebah in v socialnem razvoju
Italije. (Živahno pritrdjevanje na fašistov-
skih klopek.) V svrhu tega razvoja so mo-
ra Italija osvoboditi gospodarske odvisno-
sti od inozemstva, posebno glede izselje-
vanja. Vsled tega prihaja potreba, da si Ita-
lija poišče novih kolonij in zagotovi izhod
za svoje delavne moči.

Italija se nahaja pred važnimi politič-
nimi vprašanji, ki so vitalna tudi za maui-
šinska plemena v Juljski Krajini in v Po-
adižju. Govornik izjavlja, da je za sode-
lovanje z vlado, za plodonosno politiko, ki
bi prinesla zadoščenje slov. prebivalstvu v
Italiji, kar bi obenem bilo za Italijo velike
koristi. S tako politiko lahko Italija pridobi
Slovence in Hrvate in napravi iz njih prave
italijanske državljane.

Dočim je ministrski predsednik Musso-
lini zažamčil govorniku popolno svobodo pri
volitvah, kar je izzvalo med slovenskim
prebivalstvom velike simpatije za g. Mus-
solinija, se krajevne oblasti niso ozirale na
Mussolinijev ukaz ter so vršile najhujše
nasilje. (Ugovori pri fašistih.) Tako je pri-
šlo med volitvami do žrtev! (Klic poslance
Marchia: »Ni res! Ni res!«)

Posl. dr. Besednjak: »Da dokazem
slavni zbornici, da ne lažem, si dovolju-
jem izročiti ministrskemu predsedniku g.
Mussoliniju fotografirano volilca A. Stram-
ceriali, ki je umrl vsled ran, dobljenih od
fašistovskih krogel na shodu v Ajdovščini.«

obstal. Otožno so tulili mrežasti stolpi in žične
mreže, pogreznjene v snežne oblake. Los je odprl
s snegom zametena vrata, stopil je v toplo hišico
in odložil ogratino in klobuk. Rdečelični debeluhasti
mož mu je začel nekaj pojasnjevati, držeč njegovo
ledeno roko v mesnatih dlaneh. Los je opazil samo
— vonjavo cigare in veliko bradavico ob strani
nosa ravnatelja radiopostaje. Urni kazalec se je
bližal sedmi uri.

Los je sedel k sprejemnemu aparatu in pritisnil
k ušesom slušalo. Urni kazalec se je pomikal po-
časaj dalje. O čas, — tajnostni trenutki, srčni utripi,
ledeno vsemirno prostranstvo, kjer lete ti razpro-
strti časi!

Glej, lahen šepet se je razlegel pod šlemom v
njegovih ušesih. Los je takoj zatisnil oči. Zopet
se je ponovil oddaljeni, nemirni počasni šepet.
Ponavljala se je neka čudna beseda. Los je napol
poslušal. Kakor tiha strela je prodril v njegovo iz-
mučeno srce daljni glas, ki je ponavljal otožno v
nezemeljskem jeziku:

— Kje si, kje si, kje si?
Glas je utihnil. Los je zrl predse s srepimi,
široko odprtimi očmi. Glas Aelite, ljubavi, več-
nosti, glas tuje leti po vsem vesolstvu, kliče, vabi
in vzklika, — kje si, kje si, ljubav?

Konec.

Aleksej Tolstoj.

Polet na Mars.

Skozi sen se je razlegel šum, kakor srdito
brenčanje čebel. Oglašilo so se rezki udarci, — tr-
kanje. Speče Aelitino telo je zadrželo, ona je od-
pirala oči, vzdihnila je in zatrepetala. On jo je
videl v temi pečine, samo čutil je, kako burno
utripuje njeno srce. Trkanje na vrata se je pono-
vilo. Od zunaj se je začul Tuskubov glas: — Zgra-
bite ju! Los je prijel Aelito za rame. Komaj slišno
je spregovorila:

»Mož moj, Sin Neba, z Bogom!

Njeni palci so naglo drsli po njegovi obleki.
Tedaj je začel Los tipaje iskati njene roke in je
vzel stekleničico s strupom. Hitro, hitro, — samo
z dihljajem, — mu je zašepetala na uho:

— Zakleta sem, posvečena sem carici Magr...

Po starodavnem običaju, po strašnem zakonu
Magr, vržejo devico, ki je prekršila zakletev po-
svečenja, v labirint, v rov... Videl si ga... Toda
nisem se mogla protiviti ljubezni, Sin Neba. Srečna
sem. Hvala ti za življenje. Razpalili si moj razum.
Vrnili si me v tisočletja »Hao«, v življenjsko vlogo.
Hvala ti za smrt, mož moj...

Aelita ga je poljubila in on je začutil grenko

59

vonjavo strupa na njenih ustnah. Tedaj je izpil
ostanke temne tekočine, — bilo jo je v stekleničici
mnogo, — Aelita se ga je komaj še dotaknila. Udar-
ci na vrata so prisilili Losa vstati, toda zavest ga
je zapuščala, roke in noge so mu odpovedale, vrnil
se je k postelji, padel je na Aelitino telo in jo
objel.

Ni se ganil, ko so vstopili v pečino Marsovci.
Odtirali so ga od žene, zadržali so njo in jo odnesli.
Z zadnjim naporom je planil za robom njenega
črnega plašča, toda plameni strelcov in zamolki
udarci so ga vrgli nazaj k zlatim vratcem pečine...

Kljubujoč vetru, je hitel Los po nabrežju in
znova se je ustavil, zavrtel se je v snežnih oblakih
in prav tako, kakor takrat, — v nebesni temi, —
je strašno zakričal:

— Živa, živa! ... Nemogoče ... Ne nemogo-
če. Aelita, Aelita...

V besnem zanosu je zgrabil veter to, na zemlji
prvič izgovorjeno ime ter je razvejal sredi letelih
snežink. Los je stisnil podbradek v ogrlino, potisnil
je roke globoko v žepe in odšel, opotekajoč se,
proti domu.

Pred hišo je stal avtomobil. Bele muhe so
krožile v dimnih stolpih njegovih svetilk. Mož v
kosmateh kožuhi je stopical z ozeblimi podplat
po tlaku.

— Po vas prihajam, Mstislav Sergejevič, — je
vskliknil veselo, — izvolite v avtomobil, peljeva se.

To je bil Gusjev. Kratko je pojasnil: Danes ob
sedmih zvečer pričakuje radiopostaja Marsovega
polja, — kakor že ves ta teden, da ji pošljejo ne-
znane znake izredne sile. Njihova šifra je nerazum-
ljiva. Ves teden so novine vseh delov sveta za-
poslene z ugibanjem o teh znakih, — domnevajo,
da prihajajo z Marsa. Upravitelj radiopostaje Ma-
rsovega polja vabi Losa, naj danes zvečer sprejme
skrivnostne valove.

Molče je Los skočil v avtomobil. Besno so
zaplesale bele snežinke v svetlobnih stožcih. V
obraz je planil metežni veter. Prevozila sta most
in Vasiljevski otok, drvela sta čez Nikolajevski
most nad snežno pustnjo Neve, od tu sta videla
vijoličasto zario mesta in odsev svetilk na mrač-
nem nabrežju, z desne pa — razsvetljene tvornice.
V daljavi je strašno tulila sirena ledoloma, ki je
nekje sekal led. Prevozila sta obljubljeni Nevski
(glavna ulica v Petrogradu), ki se je kopal v svet-
lobi tisočerih oken, ognjenih črk, strelodvodov in
koles, vrtečih se nad strehami. Los je stisnil pesti
v rokave svoje suknje, povsili je glavo in šklep-
tal z zobmi.

Pod šumečim drevjem na Marsovem polju,
pred majhno hišico z okroglo streho je avtomobil

Po teh besedah se je posl. dr. Besednjak približal Mussolini: klopi ter mu izročil fotografijo.

Ministrski predsednik Mussolini mu je mirno in hladno odgovoril:

»Vedeti morate, da so Slovenci in Hrvati ubili tudi nekaj fašistov.«

Posl. dr. Besednjak: »Govoril sem o volitvah dne 6. aprila t. l.«

Mussolini: »Toda sami ste v svojem govoru priznali, da so se volitve vršile svobodno.«

Posl. dr. Besednjak: »Priznam to samo za tržaško provinco in za dobri del

provinc v Istri.« Govornik nato navaja dokaze, kako so kraljeve oblasti postopale na Goriškem med volilnim gibanjem in za časa volitev. Pozivila vlado, da ukaže lokalnim fašistovskim organizacijam spoštovanje slovenske politike, če ne, pride od tega, da se bo v teh krajih vedno bolj razširjala komunistična propaganda.

Koncem svojega govora je govornik pozival italijansko vlado, da se zavzame za potrebe slovenskega naroda v Juljski Krajini, ker bo to v srečno bodočnost Italije. (Zivahno odobravanje na levi in na desni razum pri komunistih.)

trivanju sva se domenila (!), da pojde dr. Wilfan k sebi, dočim jaz izostanem. S tem bi se izpričalo z ene strani zalaganje nad smrtjo našega političnega mučenika, z druge strani pa bi vzeli nasprotnikom iz rok orožje, da demonstriramo proti državi. Tako se je tudi zgodilo. Namesto da bi šel k slavnosti sebi, sem v znak žalosti izostal. — Sedaj pa primerjajte to izjavo s pisavo »Malega Lista«. In vendar oba lista pripadata isti struji ali, bolje rečeno, stranki.

— Postojnska jama bo ob Binkošti gotovo imela toliko posetnikov, kakor jih ni imela že dolgo časa. Italijanska železniška uprava je dovolila za binkoštno nedeljo izletnikom v Postojno 40 odstotno znižanje vozniških cen, ter bo vozilo osem posebnih vlakov iz Trsta, Gorice, Opatije, Reke, Pule, Vidma, Benetk in Tržica v Postojno. Izredna novost letošnje binkoštno veselice v jami bo koncert velikega pevskega zbora, ki bo prvi svoje vrste v podzemeljskem svetu.

Politična situacija.

Zadnji demagoški poizkusi opozicijonane bloka. — Trboveljski dogodki še vedno na dnevnem redu.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) Politična situacija je še vedno pod vtisom dveh dogodkov; vsa javnost živalno razpravlja o pomenu famozne brzojavke dr. Korošca in Davidovića kralju in o dogodkih v Trbovljah. Vsi resni politični krogi in tudi vlada smatrajo to brzojavko za deplasirano in za poskus, ki ne bo prinesel željenih uspehov. Na snočni seji je kraljeva vlada razpravljala o tej brzojavki in se dotaknila tudi vprašanja sklicanja narodne skupščine. Ugotovilo se je, da je bila ta brzojavka popolnoma neumestna in neobičajna v parlamentarnih državah. Motivacija brzojavke za sklicanje narodne skupščine z ozirom na mednarodni položaj je zelo slaba, ker je znano, da je v pogledu zunanje politike vlada g. Pašića veliko bolj sposobna braniti naše državne interese, nego vlada, kateri bi načeloval Ljuba Davidović, stoječ pod diktaturo kakoga Stjepana Ra-

dića, ki je napeljal svoje niti že v Moskvo.

Minister notranjih del dr. Srškić je nato podal stališče vlade v vprašanju sklicanja narodne skupščine. Za tem je vlada ponovno obravnavala trboveljske dogodke in je bilo notranjemu ministru naročeno, da tudi sam osebno prouči položaj v Trbovljah povodom svojega potovanja na Bled. Notranji minister se bo informiral v Ljubljani pri podrejenih oblastih. Po končani seji ministrskega sveta je minister dr. Srškić odpotoval v Ljubljano, kamor dospe danes ob 11. dopoldne ter potuje nato na Bled, da poroča kralju o situaciji. Notranji minister pojasni kralju dogodke v Trbovljah ter ga obenem obvesti o sklepu vlade, da se najstrožje postopa v smislu zakona proti povzročiteljem krvavih dogodkov, ki vznemirjajo vso javnost naše države.

Državljanska vojna v Albaniji.

Zmaga revolucionarjev. — Nevtralnost stališče Jugoslavije in Italije.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) Po poročilih iz Albanije je postala tam situacija zelo komplicirana. Državljanska vojna je zavzela velike dimenzije. Splošno pa še ni znano, kdo je v Albaniji pravi gospodar, ali uporniki ali vlada v Tirani. Za časa snočne seje ministrskega sveta je zunanji minister prejel poročila o nadaljnjih uspešnih upornikov, ki so zasedli že mnogo važnih mest. Po teh poročilih so uporniki obkolili Tirano, prestolico Albanije, kjer ima tudi tiranska vlada svoj sedež. O usodu Tirane še ni ničesar znano. Na snočni seji je kraljevska vlada ponovno precizirala svoje stališče z ozirom na razgovor zunanega ministra z italijanskim poslanikom Bodrerom. Naša vlada vstaja pri načelu, da kraljevina SHS smatra dogodke v Albaniji za popolnoma notranjo stvar Albanije, ti dogodki nosijo notranjopolitični značaj in se naša vlada, zvesta svojemu načelu, nikakor ne more vmešavati v notranje stvari svoje sosedne. Naša

vlada tudi želi, da zavzamemo isto stališče sosedne in druge interesirane države. V tem smislu so bile izmenjane misli med našo vlado in vlado kraljevine Italije in kolikor je bilo posneti iz zadevnih razgovorov, se niti kraljevina Italija ne namerava vmešavati v notranje razmere Albanije.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) Po poročilih iz Črne gore je priplula v Drač italijanska vojna ladja pod pretvezo, da mora vzdrževati brzojavno zvezo med Italijo in Dračem.

— Rim, 4. junija. (Izv.) Po poročilih iz Brindisija so uporniki čete v Albaniji zavzele mesto Argirokastr. Uporniki so zavzeli tudi mesto Valono. Vest o padcu Tirane še niso potrjene. Albanska vlada je mobilizirala vse za orožje sposobne moške in mladeniče. Uspeh mobilizacije je bil negativen, ker je večina mobilizirancev prešla k upornikom. Vlado podpirajo le še nekatera muslimanska plemena.

Položaj v Romuniji.

Vesti o strmoglavljenju sedanje vlade. — Romunska vlada dementira vesti.

— Pariz, 4. junija. (Izv.) V vseh glavnih mestih tako v Parizu, Rimu in Londonu so bile razširjene vesti o državnem udaru, ki ga je izdal v Bukarešti general Avarescu. Po teh vestih je bila sedanja vlada Bradanova prisiljena odstopiti in garnizija v Bukarešti se je pridružila Avarescu. General Avarescu razpolaga z armado 50.000 kmetov. Uvedel je baje narodno diktaturo, ki naj odstrani korupcijo in upravnost anarhijo. Poročila dalje javljajo, da so vse telefonske in brzojavne zveze med Romunijo in inozemstvom prekinjene in da je pošiljanje romunskih listov v inozemstvo prepovedano.

— Pariz, 4. junija. (Izv.) Romunsko poslanstvo izjavlja, da ni govora o kakem državnem prevratu. Vesti so tendenciozne in prihajajo iz Budimpešte, Dunaja in Beograda.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) O državnem prevratu v Romuniji razširjene alarmantne vesti, ki jih je opozicijski blok celo skušal na nedopusten način izkoristiti za svoje notranjopolitične cilje, izjavlja zunanji ministerstvo, da so te vesti brez vsake resnične podlage. Zunanje ministerstvo tudi poroča, da so bile vesti o eksploziji v Bukarešti prvič pretirane in da škoda dejansko ne znaša toliko, kakor so listi javljali. Pirotehnični zavod funkcionira. V srak je zletelo samo skladišče stare med vojni nakopičene municije. Človeške žrtve so bile: 3 mrtvi in več ranjenih. — Romunsko poslanstvo najodločnejše demantira vse vesti o nemirih in neredih v Romuniji, izjavljajoč, da te vesti prihajajo iz Romuniji neprijateljskega vira.

RAZMERJE STRANK V FRANOSKEM PARLAMENTU.

— Pariz, 5. junija. (Izv.) Poslanec Painleve je bil na včerajšnji seji izvoljen z 296 glasovi levece za predsednika zbornice. Po končanih volitvah zborničnega predsedstva je bilo razmerje strank precej pojasnjeno. Razmerje je tole: a) levičarske stranke (social. republikanski socialisti, radikalni socialisti) 307 glasov. Ti so za odstop Milleranda; b) za Milleranda so levičarski

demokratje, desničarski republikanci in demokratsko-republikanski blok, ki šteje skupaj 108 glasov. V senatu, ki šteje 314 senatorjev, je absolutno proti Millerandu 122 senatorjev, 126 pa za to, da Millerand ostane.

ZDRAVSTVENO STANJE DR. SEIPLA.

— Dunaj, 5. junija. (Izv.) Stanje zveznega kancelarja je precej ugodno. Včeraj popoldne je krepko spal. Pozneje je sprejel nekega uradnika, ki ga je vprašal o položaju v parlamentu. Kancelar izgleda dobro, vendar je nekoliko utrujen. Danes jutro ob 7.30 izdan zdravniški bulletin pravi: temperatura 37,3, puls 106, respiracija 28. Trajalno izboljšanje.

Juljska krajina.

— Jugoslovanska poslanca v rimskem parlamentu. Zadnji »Mali List«, glasilo bivšega poslanca Ščeka, je pod naslovom »Narodno delovanje gospoda poslanca« izredno ostro začel napadati poslanca dr. Wilfana, kateremu očita, da ni hotel sprejeti g. Ščeka, ko je prišel k njemu kot odposlanec goriškega političnega društva, da je dr. Besednjak, ko je prišel k njemu, »prav grdo napadel« in dejal, da z njim ne pojde nikamor več, da je smatral vprašanje, »ali bo imel frak v parlamentu ali ne«, za bolj važno kot razna nujna gospodarska vprašanja, in da je končno odgovoril dr. Besednjaku, ki je sprožil zopet vprašanje o narodnem svetu: »O vsem drugem mi lahko govorite, samo o narodnem svetu ne.« »Mali List« zaključuje svoje obtožbe z besedami: »Tako sta šla poslanca ločena v Rim. To se bo godilo vselej, dokler bo poslanec dr. Wilfan, kakaj, ne Peter ne Pavel ne more prenašati absolutizma.« — V zadnji »Goriški Straži« pa poslanec dr. Besednjak na uvodnem mestu poroča iz Rima: »Zavilem v hodnik (v parlamentu) in srečam dr. Wilfana, kateremu povem, da je Strancar (prva žrtve fašistovskega divjaštva v Vipavski dolini) umrl in so ga pokopali v Šturijah. Vest je bila nepričakovana in ga je bolelo zadelo. Stavim predlog, naj bi jugoslovanska (!) poslanca v znak žalosti izostala od slavnosti seje parlamenta, o čemer se je razvil med nama daljši razgovor. Po daljšem razmo-

Politične vesti.

— Res je tako. Prijatelji našega lista nam piše: Nedavno sem čital v »Slovenskem Narodu« članek »Rakana naše dobe«, ki mi je šel do srca. Zato mi dovolite par vrstic, ker se mi zdi neobhodno potrebno, da pride ta problem pri nas na dnevni red. Naše ljudstvo se mora spametovati in začeti novo življenje, ki bo v duhu krščanskih idej. Oglejmo si cerkev, ki danes po svojih zastopnikih toliko kriči o potrebi socialne pravičnosti, sama pa je vzor sebičnosti in reakcije. Ali vrši cerkev krščanska dela usmiljenja? Vsak pameten človek mora priznati, da ne. Ali ste že kdaj slišali, da duhovščina oznanja s priizne darovanje za reveže? Pri procesijah kupujejo revne žnice največ sveč, ki jih potem odnese župnik, da lahko z njimi trguje pri pogrebi, krstih itd. Celo v klopi ne sme sedeti revež, kadar pride v cerkev, da mi pogosto starost ne dovoljuje stati. Klopi so prodane bogatim slojem. Torej niti v cerkvi, niti pred Bogom ni tiste enakopravnosti, o kateri ve duhovščina toliko povedati, kadar agitira za klerikalno stranko. Vsako stopnjo, vsak očenaz in celo vsak odpustek mora revež drago plačati, če si hoče zaslužiti večno zveličanje, ki ga imajo cerkveni prvaki v zakupu. Duhovščina moli, deli odpustke in obeta nebena na onem svetu samo za denar, s katerim si ustvarjajo potem razne eminence in prevzvišeni nebena na tem svetu, reveža pa tolažijo za denar z večnim zveličanjem po smrti. Marsikaj bi še lahko navedli, kar jasno dokazuje, kako zelo se je izneverila današnja cerkev prvotni krščanski ideji. Oglejmo si še agrarno reformo. Kdo se najbolj upira pravični razdelitvi zemlje med tiste, ki jo faktično obdelujejo? Zopet vidimo med temi na prvem mestu višjo duhovščino, ki hoče imeti popolno blagostanje na zemlji na račun tujih žuljev. Kristus je hodil po svetu bos, vse, kar je imel, je razdelil med reveže. Kako se strinja to z razkošnim življenjem njegovih naslednikov? Druga bolezen našega javnega življenja je stališče večine delodajalcev napram delavcem in ostalim uslužbencem. V Ameriki in mnogih drugih državah imajo delodajalci veliko več socialnega čuta in ravnanja z delojemci v mejah gospodarske možnosti pravično in slovekoljubno. Pri nas pogrešamo pri večini podjetnikov pravo razumevanje delavskih interesov. Posledica tega je nezadovoljnost in uspeh, ki ga imajo različni hujšaki med ljudskimi masami. Vsak podjetnik bi moral skrbeti za svoje uslužbence tako, da bi ne bilo nobenega povoda za nezadovoljnost. To velja seveda samo za slučaje, če so dani vsi potrebni pogoji, ki tudi pri naših podjetjih niso bela vrana. Istega načela bi se morala držati tudi država, ki zaposluje veliko število duševnega proletariata. Predno pa pridejo premožni sloji do preprečenja, da je socialna pravičnost temelj vsake zdrave družbe, mora izginiti iz naše javnosti egoizem in lov za materijelnimi dobrinami, na njegovo mesto pa mora stopiti prava duševna kultura, brez katere je nemogoče ozdraviti sedanje neznozne razmere. — O problemu, ki ste se ga dotaknili v omenjenem članku, naj bi se v naši javnosti čim več razpravljalo.

— Potreba državne politike! Na to potrebo prihajajo po krvavih trboveljskih dogodkih tudi radikalni listi. V tem oziru piše beogradsko »Vreme«: nastopno: Po trboveljskih dogodkih se vsiljuje prvobitna potreba točno opredeljene in vsaj nekoliko stalne državne politike. Predvsem pa je potrebno, da državljani čutijo državo. Avtoriteta države, ki je zašla po svetovni vojni povsod v Evropi v težko krizo, se je najbolj ponižala v naši državi. Dasi razumemo to dejstvo, zlasti z ozirom na razlike v ujedinenih krajih, v njihovi mentalnosti ter v tradicijah, vendar je treba danes po petih letih skupnega življenja dati državi v vseh njenih pokrajinah isto veljavo, brez katere si ni moči zamisliti pravilne državne politike. Država potrebuje točno državno politiko!

— Apel »Samouprave« na Slovence. O manifestu klerikalne stranke, ki ga je izdala povodom zaključanja parlamentarnega zasedanja, je priobčila »Samouprava«, glasilo radikalne stranke, uvodnik, v katerem poudarja med drugim: »Slovenci kot naši najzapaadnejši bratje, ki so najbolj ogroženi od Nemcev in Italijanov, so srečni, da imajo sigurno podporo svojih bratov Hrvatov in Srbov v obrambi svoje

narodne posesti. In če sme vkljub temu dejstvu klerikalna stranka, kateri se je posrečilo zapeljati mase slovenskega plemena, tako javno propagirati očividno separatizem, je to greh, za katerega niso dovolj ostri nobeni državni zakoni in katerega bo maščeval narod sam s svojo brutalno, ali v temelju pravično obsodbo. Zavedni Slovenci, brez razlike na stranke, imajo po tem manifestu eno edino dolžnost, a to je, da z vsemi sredstvi pobijajo klerikalno stranko in njene pogubne ideje in da poučujejo ljudstvo v Sloveniji, kako škodljiva, protinarodna in nepatriotična je akcija klerikalcev, da razrušijo narodno edinstvo. Kar se nas tiče, bomo po tem manifestu še skrbneje čuvali dragocene pridobitve narodnega edinstva.« — Kakršen je položaj pri nas v Sloveniji danes, je res zadnji čas, da se združijo v močno bojno falango vsi elementi, ki jim je pri srcu blagor države in blagor slovenskega ljudstva. Edino razcepjenost v slovenskih naprednih vrstah je kriva, da morejo klerikalci v Beogradu nastopati kot edini poklicani reprezentanti slovenskega naroda. Nadejamo se, da najde pamet, še preden pride do novih volitev v narodno skupščino, vse one politike, ki vodijo naše napredne frakcije.

— Radić proti proslavi hrvatske tisočletnice. Letos bi se imele vršiti velike proslave tisočletnice hrvatskega kraljevstva. V to svrhu so se v Zagrebu sestavili posebni odbori, ki jih vodi v glavnem politiki Hrvatske zajednice. Sedaj pa je v tem vprašanju izbruhnil med Hrvatsko zajednico in Radićem mučen spor, ker se Radić protivi proslavi tisočletnice hrvatskega kraljevstva! Radić zahteva od Hrvatske zajednice, da se postavi na čisto republikansko stališče in da temu stališču primerno opusti misel ter sodelovanje na proslavi tisočletnice hrvatskega kraljevstva, ker bi taka proslava škodila hrvatskemu republikanskemu gibanju ter navajala mase k monarhizmu. Radić zahteva od Hrvatske zajednice, da se točno opredeli, ker sicer ne bo dovolil, da na njegovih kandidacijskih listah nastopijo monarhistični kandidati.

— Beogradsko »Vreme« o dogodkih v Trbovljah. O dogodkih v Trbovljah objavlja beogradsko »Vreme« uvodnik, iz katerega posnemamo sledeče odstavke: Komunisti so se postavili na taktično in oportunistično stališče ter so izrabili situacijo, katero nudi sodelovanje s klerikalci v Sloveniji. Pod plaščem vsemogočih klerikalcev so komunisti brez vsakih zaprek izvedli svojo politiko in učvrstili vrste svoje stranke. Tako se lahko razume svoboda, s katero so mogli, oboroženi z bombami, povsem hladnokrvno počakati manifestante ter jih napasti, dasi isti »Slovenec« poroča o teh manifestantih, da so korakali proti Trbovljam popolnoma mirno in brez izživljanja.

— Faidutti zopet proš v Gorici. Italijanska vlada je preklcala odredbo, s katero je bil leta 1919, ostavljen stolni proš, goriški msgr. dr. Alojzij Faidutti. Tako je torej Faidutti zopet potrjen na svojem prejšnjem mestu. Kakor znano, se je proti Faiduttiju dvignil silen vihar zaradi njegovega avstrijantstva, in bivši vsemogočni gospod se je moral potikati po inozemstvu pred srdom italijanskih nacionalistov. V zadnjih časih je Faidutti bival v Rimu in se mora njegova rehabilitacija pač pripisovati vplivu Vatikana.

— Češkoslovaška in nova Francija. »Journal des Debats« proglašja, da uspeh volitev v Franciji ne pomeni nobene izpremembe v politiki napram Češkoslovaški. Pripominja, da je Herriot iskren prijatelj Češkoslovaške in da sta Masaryk in Beneš moža, ki trdno verujeta v načela demokracije. Ne straši jih dejstvo, da je na Francoskem prišla do vlade levica. Stiki, ki jih bodo imeli z vodilnimi politikami Francozi, bodo v znamenju politike previdnosti in razuma, ki sta potrebna za mir in stabilizacijo Evrope, bodo v znamenju spoštovanja do mirovne pogodbe. Politika levice, katere bi vedla k pojemanju sil in k oslajenju pozicije Francije, bi nikdar ne bila v interesu obeh držav.

Ure, zlatino, srebrnino

kupite po znižanih cenah pri

Ed. Škopek,

Mestni trg 8

— Postrežba točna in solidna —

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 9. uri zvečer.

Cetrtek, 5. junija: Ana Karenina Red C Petek, 6. junija: Izgubljeno duše Red A Sobota, 7. junija: Ana Karenina Red D Nedelja, 8. junija: Dom Izven. Ponedeljek, 9. junija: Pačlovka. Izven Torek, 10. junija: Zaprtlo.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Cetrtek, 5. junija: Carjeva nevesta Red E Petek, 6. junija: Zaprtlo. (General. vaja.) Sobota, 7. junija: Telovadna akademija Sokola I.

Nedelja, 8. junija: Prodana nevesta, poljskanska predstava ob 4. Izven. Ponedeljek, 9. junija: Pikova dama, premijera. Izven.

★ ★ ★

— Bučičev zbornik. Pravkar je izšel veliki zbornik, posvečen dalmatinskemu zgodovinarju dr. Franju Bučiču, ki sta ga uredila M. Abramčič in dr. Hofier. V zborniku se nahaja 98 člankov. Med temi se odlikuje zlasti velika razprava ljubljanskega univ. prof. dr. Ludmilla Hoffmana o prirodu Hrvatov v današnja svoja bivališča. Prof. Strizgowski z Dunaja piše o umetnosti na Balkanu, G. Szabo o nalogi znanosti za sedanjost in bodočnost. Zanimiva je dalje razprava francoskega prijatelja L. Haumanda v francoskem jeziku »La constitution géographique de la Yougoslavie«. Tudi pok. Vatroslav Jagić je prispeval članek, ki nosi naslov »Mommensen i Rački«. Hrvatski znanstveni svet ni mogel lepše počastiti dr. Bučiča in obletnico njegovega življenja in dela, kot je storil s tem bogatim in globokim zbornikom.

— Hasanaginica v Lvovu. V Lvovu so se dan vpriporili Ogrizovičeva drama Hasanaginica, ki je žela splošen uspeh. Pri ti priliki je izšla posebna številka Iovskega umetniškega zbornika »Zyca Teatrlnog« v kateri piše dr. Pogonowski o življenju in delu Milana Ogrizovića, ostali članki pa so namenjeni zbližanju med Jugoslavijo in poljsko ter informirajo poljsko javnost o naših političnih in umetniških razmerah.

— Romain Rolland v Pragi. Na letošnje mednarodne glasbene svečanosti, ki so se vršile začetkom junija v Pragi, je prispeval tudi znani francoski književnik ter pacifist Romain Rolland s sestro Madelaino. Nastanil se je kot gost predsednika Masaryka v praškem hotelu »Splendidi«. Rolland je prisostvoval izvedbi Shakespearovemu drame »Romeo in Julija« ter se zelo laskavo izrazil o ravnanju praške drame dr. Hilarija. Rolland piše sedaj vrsto dram, ki se bodo nanašale na francosko revolucijo. Preporod kulture pričakuje ta francoski pacifist od Španije in od Japonske. Rollanda so zadivile baroške krasote praškega mesta, ki ga stavlja poleg Rima in Venecije med najlepša mesta sveta. Največ ga pa sanja najmlajša češka glazba.

— Predavanja v Jugoslaviji v Varšavi. V Varšavi je začela prijeti tamošnja Poljskojugoslovanska liga tedenska predavanja o Jugoslaviji. Doselej se je vršil že cel niz takih predavanj. Poljski in jugoslovanski predavatelji so predavali o prošlosti Jugoslavije, o južnoslovenskem jeziku, o karakteristiki jugoslovenske literature in o jugoslovanski umetnosti.

Sokolstvo.

SOKOLSKA SLAVNOST NA TABORU.

Vabilo na svečanosti vzdave spominskih kamnov v Dom Sokola I. na Taboru v Ljubljani dne 7., 8. in 9. junija.

Svečanosti bodo po sporedu in vsebini proslava zmagovitega napora za gradbo Sokolskega doma in za reševanje Tabora. Pri svečanosti sodeluje Sokolstvo iz Slovenije in po močnejšem odposlanstvu tudi Sokoli iz Beograda, Sarajeva, Zagreba in neodrešenega ozemlja, ki poklonijo Taboru spominske kamne. — Sokolski dnevi na Taboru naj bodo glasen odmev naših temeljnih misli: potom fizične kulture, združene z naravno vzgojo po sokolskih načelih k notranji svobodi in od te preko nazadnjaških stremljenj v samozvestno in bojevito navdušenje k idealom človeštva in naše nacionalne edinstvene troimenske domovine.

Prisostvovanje številnega Sokolstva, nam prijaznih nacionalnih in kulturnih udruženj, plemenitih dobrotnikov Tabora, predstavitev javnih oblasti daje velikim prireditvam potreben sijaj in manifestacijsko splošno narodno lice. Zato bodite vsi, ki želite Taboru dobro, prav iskreno vabljeni.

Za odbor »Društva za zgradbo«:

Drag. Lunder Dr. A. Kandarc tajnik. predsednik.

Za odbor Sokola I.:

R. Završnik Dr. P. Pestotnik tč. tajnik. starosta.

SPORED SLAVNOSTNIH DNI.

V soboto 7. junija:

Otvoritev slavnosti s svečano prireditvijo v opernem gledališču. Sodelujejo člani Narodnega gledališča, gledališki orkester, slovenski kvartet (Banovec, Pečenko, Završan, Zupan), g. Višek in gđ. Wissiakova ter telovadni oddelki Sokola I.

Začetek ob 20. uri. Konec ob 22½.

- 1.) Državna himna. — Glasbeniki orkester pod vodstvom kapelnika g. A. Balatka.
- 2.) Otvorilni nagovor. — Stanosta Sokola I. br. dr. P. Pestotnik.
- 3.) Fantazija na opere »Ljubica«. — Glasbeniki orkester.
- 4.) Ženska deca Sokola I. — »Ko pomlad cvetoča pride« (plesni raj s tamburami in petjem).
- 5.) Moška deca Sokola I. — »Veje s metuljci« (sreva prostih vaj s rajanjem).
- 6.) Ženski naraščaj Sokola I. — Sestavljena hr. Erbenca.
- 7.) Moški naraščaj Sokola I. — Proste vaje v skupini br. J. Gorjanca.
- 8.) Članice Sokola I. — »America s obročji«. hr. Erbenca.
- 9.) Člani Sokola I. — »Zvezda«. br. Svetliha.
- 10.) Slovenski kvartet: a) Foerster: Razbita čaša; b) Foerster: Spak; c) Ravnik: Kam si šla, mladost ti poja? d) Narodne — Marolt: Zar je morala doč? Moj dilbere, Tam za goro.
- 11.) Plesne točke g. Vičica in god. Wislakova.
- 12.) Smetana: Vltava, simfonična pesnitev za veliki orkester, dirigira g. A. Balatka.
- 13.) Zajc: Druga in tretja slika iz opere »Nikola Subic Zrinjski«, dirigira g. I. Matačić, režira g. Sevastjanov.

— Navodila slavnostnega odbora za sokol, prireditve na Taboru: V soboto ob 20. uri otvoritev v opernem gledališču s sodelovanjem članov narod. gledališča, orkestra, kvarteta »Slovane«, g. Viček-Wisslakova, Sokol I., dve dejanji iz opere Zrinjski-Frankopan. Vstopnice so v predprodaji v Tiskovni zadrugi. Cene običajne. — Kroj: pozivljamo vse člane in prijatelje sokol. Tabora, da nastopajo vse tri dni v slavnostnem sokolskem kroju. — Razobeženje narodnih in državnih zastav: Prosimo vse hišne poselnike, da razobežijo v pozdrav gostom zastave po naslednjih urah, kadar gre v ponedeljek ob 11½ slavnostni sprevod: Tabor — Komenskega — Sodna — Dunajska — Selenburgova — Kongresni trg — Wolfova — Šentpeterska — Zmajev most — Kopitarjeva — Poljane — Ambrožev trg — Škofja — Tabor. — Vljudo vabimo amaterske fotografije za čim več spominskih posnetkov iz zgoraj naštetih prireditev dni. Dejanske stroške društvo rado poravnava. — Vse sodelujoče pozivljamo na skrajnemu napetju sil in discipliranosti. — Prvi gostje iz Beograda, Sarajeva in Zagreba pridejo že v soboto in nedeljo. — Predprodaja vstopnic za vse tri dni je do sobote v Tiskovni zadrugi. — Sokol I. pevec. Prihodnja in naslednja vokalna vaja za kantato je v soboto sedmega junija ob sedmih zvečer v dvorani Glasbene Matice, skupna vaja s fantami pa v ponedeljek ob 10. na Taboru. Gospode pevce prosimo, da se obeh vaj udeležijo polnoštevilno. Zdravo!

— Sokolsko okrožje Ljubljana II. Okrožni zlet društev Ljubljana II., Kamnik, Komenda, Višnja gora, St. Vid in Skarčeva se vrši v nedeljo 15. junija v Ljubljani. Dopoldne ob 8. se vrši skušnja, popoldne ob 3. pa na Prulah (Sredina) javna telovadba, nato vrtna veselica. Prijatelji Sokolstva, udeležite se zleta polnoštevilno. Zdravo!

Glasbeni vestnik

— Izlet pevskega društva Ljubljanski Zvon v Beograd. Pripravljali odbor in pevski zbor se odpravila v petek popoldne ob petih z brzovlakom in Ljubljano in dospeta v soboto zjutraj ob osmih v Beograd. Zvečer se vrši v kr. narodnem gledališču prvi koncert, v nedeljo zvečer v dvorani umirne koncert pevskega zbora »Lj. Zvon«. Na bliskoviti ponedeljek zvečer se izletniki vrnejo v Ljubljano.

— Cenjeno obitavno opozarjamo na koncert Šentjakobskega pevskega zbora in salonskega orkestra, ki se vrši danes ob 9. zvečer v Filharmonični dvorani s sledečim programom: L. v. Beethoven: 5 sinfonije II. stavek; F. Plotow: Overture iz opere »Marta«; F. Mendelssohn: Zenitovska koronacija iz »Sen kresne noči«; E. Adamič: Dekle moje...; I. pl. Zajc: Ružica in slavi; I. Pavlič: Dekle med rožami; I. Michl: Pevci; Lowe: Jedrčeva pesem; E. Adamič: Ljubica vstani...; G. Eisenhut: Ti...; E. Adamič: Serešada; I. Ravnik: Kam si šla...; I. Pavlič: Nocoj je pa lep večer. Vstopnice na blagajni.

Ženski obzornik.

JUGOSLOVENSKE ŽENE IN NJIHOVO JAVNO DELO V POSLEDNJIH DVEH LETIH.

V nedeljo 1. junija se je otvoril v Sarajevu, kakor smo že poročali, drugi kongres Narodnega ženskega saveza, na katerem se je zbralo nekaj sto delegatki iz cele naše kraljevine. Na tem kongresu je podala tajnica saveza, ga. Zorka Jankovičeva obširno poročilo, ki obsega pregled dela, ki ga je izvršila ta centralna feministična organizacija naše države v poslednjih dveh letih, to je med prvimi ljubljanskim in sedanjim sarajevskim kongresom. Savez šteje danes 260 ženskih društev in sicer 304 arabskih, 26 jugoslovenskih, (to je splošnodržavnih), 9 hrvaških (!), 8 slovenskih (!), 6 židovskih, 6 češkoslovanskih in 1 rusko. Če razporedimo ta društva po pokrajinah, dobimo 141 ženskih društev v Srbiji, 40 v Vojvodini, 28 v Hrvatski, 28 v Bosni in Hercegovini, 8 v Sloveniji, 3 v Črnigori, 2 v inozemstvu. Beograd šteje 23 ženskih društev, Zagreb 10, Sarajevo 9 in Ljubljana 8.

Masovna in patrijotična zavest naših ženskih društev.

V teh dveh letih je Narodni ženski savez sodeloval pri mnogih nacionalnih prireditvah ter povod nastopal kot plemenit in blagovoren činitelj našega državnega in družabnega življenja. Iz tajniškega poročila sledi neobčajno jaka socialna in patrijotična zavest jugoslovenskih društev. Ko so bolgarske komite napadle makedonsko soto Kadritalkovo, je savez organiziral uspešno pomožno akcijo. Ko je praška porota, povečini sestavljena iz čeških žena, oprostita morila našega iskrenega prijatelja in pospeševalca bolgarskojugoslovenskega sblizovanja, poslanika Daskalova, je savez protestiral proti oprostiti razsodbi. Češke žene so se odpravile na protestno potovanje praško poroto. Pri tej priliki je savez osnoval posebno sekcijo za mir in svobodo in za poglabljanje vezi z mednarodnimi feminističnimi organizacijami. Savez je pozdravil osvoboditev Sušaka ter Kumanovsko proslavo. Posebno odposlancem je sodelovalo pri svečanostih na Kosovem polju, kjer je Društvo kneginje Ljubice zgradilo kapelo in položilo temelje sirotinjskemu domu. Tudi Narodni odbrani sede zastopnice Narodnega ženskega saveza. Razven tega je savez sodeloval pri vseh večjih nacionalnih proslavah in pojavih.

Karitativne zgradbe naših ženskih društev.

Z dolgoletnim neumornim delom naših ženskih društev so se v Beogradu zgradile nekatere monumentalne zgradbe, ki se povsotijo feminističnim in socialno karitativnim ciljem. Kolo srbskih sester je zgradilo dom in v njem uredilo internat za dekleta. Materinsko združeno dovršuje veliko zgradbo, kjer se bo nahajalo zavetišče za dojenčke. V Ljubljani se je otvoril Dečji dom kraljice Marije z ambulatorijem. Društvo beograških ženskih zdravnikov je zgradilo žensko in otroško bolnico. Velika beograška šola za dečije se je otvorila s sodelovanjem saveznih upravnih odborov. Tudi iz ostalih krajev naše države prihajajo poročila, ki navajajo vedno rastočo delavnost naših žena. Podružnice Beograške ženskega društva gradijo v Mladencu, Lazarevcu, v Beli Palanki, v Zaječaru in Prokuplju šolske domove. Podružnice v Mitrovi in v Bosilgradu so otvorile delavske šole. Mestna zaščita dece v Zemunu je osnovala Fond kraljice Marije za gradnjo dečjega doma v Zemunu.

Savezne intervencije pri ministrih.

Resolucije kongresa in upravnih sej so se direktno potom dostavljale poimunitetno kompetentnim ministrom. Ministrstvo za zdravje je občealo podporo za savezno delo, ki se bo nanašalo na zdravstveno polje. Savez je protestiral v korist profesor-skih in učiteljskih plač. Od ministrstva za zdravje in za socialno politiko so se zahtevale lesene hiše, ki jih naša država prejme od Nemčije na račun reparacij, da se postavijo na Plitvičkih jezerih za pokitniške kolonije in izlete jugoslovenske dece.

Proučevanje dečjega vprašanja.

Na predlog ga. Olge Krnić-Jelečeve iz Zagreba se je razpravljalo o sodelovanju med savezom in Narodno zaščito v Zagrebu ter o skupnem proučevanju dečjega vprašanja.

Splošnonarodna zaščita ženske mladine.

Z Mariborskim slovenskim ženskim društvom, z Matice naprednih žena v Novem Sadu in s nekimi drugimi ženskimi organizacijami so se vodili razgovori glede skupnega nastopa pri zaščiti ženske mladine. Savez ima zastopnika v Društvu za pobljanje tuberkuloze.

Feministična alijansa.

Posebno značilen pojav feminističnega gibanja v Jugoslaviji je osnovevanje feministične alijanse. Inicijativo za to veliko napredno žensko organizacijo v Jugoslaviji je dal »Ženski pokret« v Beogradu. Vsa ženska društva Jugoslavije so se pozvala, da vstopijo v feministično alijanso, da na ta način omogočijo čimprejše uveljavljanje ženskih pravic tudi v jugoslovenskem javnem in političnem življenju.

Židovski ženski savez.

Velik napredek beležijo ženska židovska društva v naši državi, ki so si osnovala poseben židovski savez. Glavno besedo pri tem savezu vodi ga. Jelena De Majo, predsednica beograškega židovskega ženskega združenja. Savez je prisostvoval izpitom na gospodinjstvi šoli v Lazarevcu. Dalje je savez sodeloval pri številnih kulturnih prireditvah.

Važnejše savezne sekcije.

Savez si je razdelil delo na posredne sekcije ter se včlanil v mednarodni ženski federaciji. Vzorno delo je razvila sekcija za moralna ženska vprašanja. Tudi humanitarna sekcija se je zavzela za veliko novo nalogo: začela je proučevati vprašanje pomoči in zaščite oslepuh devojic.

Državni pravdnik?

Preiskava o dogodkih v Trbovljah.

Komisija vladinih zastopnikov. — Število do sedaj aretiranih. — Hujkanja klerikalnih in radičevskih poslancev. — Točnost preiskave.

— Trbovlje, 5. junija. Kakor je bilo že včeraj javljeno, je bil odposlan od strani centralne beograške vlade poseben vladin odposlanec v Trbovlje, da na licu mesta prouči, kako so se odigrali nedeljski krvavi dogodki, to na mestu, ki je kakor soteska, kar že daje zadostni dokaz, da tu niso mogli jugoslovenski nacionalisti izgovarjati komunistov za krvavi spopad, ker je bil teren za razvoj njih sil najneugodnejši. Že ta okolnost zadostno jasno govori, da je bil komunistični napad na Orjuna skrbno in previdno pripravljen in strateško zasnovan.

Državni podtajnik ministrstva notranjih zadev Večeslav Wilder je včeraj dopoldne prispel najprej v Ljubljano, kjer je prejel podrobna poročila o preiskavi oziroma o dogodkih pri velikem županu dr. Špornu. Popoldne se je državni podtajnik Wilder odpeljal v Trbovlje, kamor je bil prispel okoli 15. popoldne. Pod njegovim vodstvom stoječa komisija, kateri so pripadali veliki župan dr. Šporn, načelnik ministrstva notranjih zadev dr. Svetek, oba okrajna glavarja Pinkava in dr. Senekovič ter preiskovalni sodnik dr. Šmid iz Laškega, so si na licu mesta ogledali ves dogodek, kako se je razvil spopad. Državni podtajnik Večeslav Wilder je po končanem komisijonem ogledu izrazil pohvalo trbovlskemu orožništvu ter odobril njega dosežane postopanje.

Zvečer se je državni podtajnik Wilder vrnil v Ljubljano.

Kolikor se je mogel Vaš poročevalec informirati, se vsa dosežanja preiskovanja organov uprave krijejo z rezultati sodne preiskave, ki se vodi z največjo natančnostjo, tajnostjo in točnostjo. Rezultati preiskave ugotavljajo neizpodbitno dejstvo, da so komunisti začeli prvi napadati z orožjem in da je bil ta napad pripravljen. Velikokrat je za presojo položaja, da je uradna obdružba ustreljenih orjunašev dognala, da je bil eden izmed njih zadet od krogle iz karabinke, ki je priletela nanj iz višine, vsled česar sklepajo, da

so komunisti streljali tudi iz Rudarskega doma, kjer so bili zbrani. Glede umora Fakina je zadeva še danes zelo misteriozna (!) Komunisti skušajo stvar spraviti v napačno sled.

V celjske zapore so bili včeraj odpuščani 4 močno kompromitirani komunisti. Zaslišanji je bilo včeraj nad 20 rudarjev in udeležencev. Do sedaj se nahaja v celjskih zaporih vsega skupaj 15 komunistov, ki jim je dokazana udeležba pri napadu oziroma, ki so težko osumljeni.

Konstatirati je treba na tem mestu, da je zadnje dneve v Trbovljah opažati veliko število tujih oseb, ki skušajo posredno in neposredno vplivati na nadaljni potek preiskave in pritiskati na ljudi, da izpovedo komunistom v prilog. V spremstvu nekega komunističnega hodita okrog ljudi ter se pod prevezo informiranja razgovarjata z rudarji in rudarskimi rodbinami klerikalna poslanca dr. Kulovec in Fran Kremžar. Značilno pa je dalje tudi dejstvo, da hodi po Trbovljah radičevski posl. Trnjar v spremstvu svojega tajnika, baje novinarja.

Rudarji so zelo konsternirani in preplašeni. Drugače vlada mir, kar je najboljši dokaz, da na včerajšnjih zborovanjih, ki so jih priredili Bernotovi socialisti in narodni socialisti, ni prišlo do nikakega incidenta. Shoda sta se vršila popolnoma mirno. Govorniki so samo govorili stvarno k položaju, obenem pa skušali rudarje prepričati o potrebnosti organizacije pri njihovih strankah. Na prvem shodu soc. demokratov je govoril Bernot.

Preiskava je zelo otežena in bo trajala najmanj en mesec, predno se bodo mogli napraviti definitivni in pozitivni zaključki. Na podlagi sedaj zbrane materijala pa je jasno, da so nekateri komunisti v Trbovljah zelo kompromitirani. Že sedaj je preiskava dognala, da gre za velik komplot, čigar niti segajo daleč preko Trbovelj. Pričakovati je že v doglednem času velikih razkritij.

Izjava oblastnega odbora »Orjuna«.

Slučaj Fakin.

»Slovenec« je dne 2. t. m. priobčil kot poročilo očitvena tendenciozno zavito vest o talcih, ki so jih naše čete vzele od pohoda od mesta poboja do mesta razvijati prapora v Trbovljah. Kot dodatek k tej vesti pa je »Slovenec« objavil infamno laž, da je bil od teh talcev eden kasneje justifikiran po naših četah. Oblastni odbor je uvel o stvari najpodrobnejšo preiskavo in po zaslišanju očitvev in prič dognal sledeče:

Rudar Fakin je bil ujet istočasno s tremi razbojniškimi tovariši. Naši četniki so zalotili Fakina z orožjem v roki, ostali trije pa so bili zmetali orožje od sebe in so ga čete našle na tleh pri krivcih. Fakin je imel v rokah karabinko, pa je ni mogel rabiti, ker so ga četniki nenadoma tesno obkolili, mu vzeli puško in je moral leči na tla, kakor se je to odredilo z ostalimi tremi, ki so jih zalotili v hiši.

Pri nadaljnjem pohodu v trg so stopali ti štirje ujetniki z zvezanimi rokami na čelu spreveda, kot zaščita zoper kak morebitni ponovni napad. Ujetniki so bili po razvijtu izpuščeni vsi razen Fakina, ki so o njem trdili očitvidi, da je on ubil s karabinko Žarka Boltavzarja.

Da se ugotovi dejanski stan, je odvedla četa Fakina v gostilno, mu kupila obed in ga v mirnem razgovoru izpraševala po inicijatorijih. Zanimaj je odločno, da bi bil streljal iz karabinke, pač pa je priznal, da je bila na glave oblastnih odbornikov razpisana nagrada.

vsak po 5.000 D. Izpovedal je tudi, da 10.000 D. praporci pa so bili ocenjeni je inicijativa prišla iz Ljubljane, da je napovedano enako gibanje v celi državi in da to ni zadnji pokol. Med izpraševanjem se pregledali odvzeto mu karabinko in dognali, da je bila sicer nabasana, toda po zarjaveli cevi so sodili, da ni bil iz nje oddan noben strel. Četa je nato Fakina izpustila na svobodo, moral pa je pred odhodom kleče poljubiti orjunaški prapor in prositi odpuščanja.

Neposredno po izpustitvi je planila v gostilno desetorica članov-domačinov, izpraševala po Fakinu in izjavila, da se je storila usodepolna napaka, ker je bil Fakin glavni huiška na komunističnem shodu ob 10. in so vsi ravno Fakina smatrali za onega, ki je vodil napad. Ogorčenje nad izpustitvijo je bilo splošno in težki očitki so padali na četo. Ugotovilo se je, da se Fakinu ni skrtvil niti las na glavi, dokler ga je imela med seboj četa. Vsaka trditve o kaki justifikaciji je plod zlobe »Slovencevega« dopisnika, je brez vsake podlage in prosto izmišljena.

Ako pa so bili v gostilni navzoči med raznimi gosti tudi ogleduhi napadalec, so gotovo slišali izpovedbe Fakineve in so imeli dosti vzroka, da se znebe predvoditelja, ki je po porazu postal izdajalec. Materijal, najden pri Fakinu, imajo naši člani in ga predložijo oblasti na vpogled.

Skrivati nimamo ničesar, mirno čakamo izida uradne preiskave.

Oblastni odbor »Orjuna« za Slovenijo.

Nov dokument o vojni.

Gre za ekspozé v francoskem jeziku, ki ga je poslal »vladar neke nevrtralne države« avstrijskemu cesarju Karlu jeseni leta 1917. Te listine je bilo baje priloženo lastnoročno pismo dotičnega vladarja.

Nemški prevod tega ekspozéja je pred kratkim priobčil organ avstrijskih monarhistov »Oesterreichische Nachrichten«. Pred nekaj dnevi pa je izšla v pariškem »Tempsu« kopija izvirnega francoskega besedila tega dokumenta, ki mu ga je doposlal njegov dunajski dopisnik.

Predno priobčimo izvešček te listine, moramo omeniti, da ta »vladar neke nevrtralne države« ne more biti nihče drugi kot španski kralj. Vsebinska listina ima samo še zgodovinsko vrednost in nam kaže, kako navično so si predstavljali v dvorskih krogih še v onem času razporeditve problema Av-

stro - Madžarske in kako neinformirani so bili o pravem mišljenju narodov monarhije. Podlaga tega poskusa, skleniti separaten mir med Avstrijo in, antanto, je bila pa ta, da je hotel rešiti katoliški španski prestol zibajoči se prestol avstrijskega apostolskega veličanstva.

Glavne točke te listine so sledeče: Pričeno naj se pogajanja z dvojno monarhijo radi sklenitve separatnega mira. Avstrija bi od tega imela prednosti politične vrste, a povečalo bi se tudi njeno ozemlje; predvsem bi prišla Poljska pod njen vpliv in princ habsburške hiše bi zasedel ta prestol. Avstrija bi dobila suprematijo nad slovenskim prebivalstvom Balkana (sic!) in popravno mejo napravnj Srbiji.

(Že ta prva točka nam kaže, kakšen je bil ta katoliški načrt: Katoliški Poljski dobi ozemlja, ki Jugosloveni-

pridemo pa pod »suprematijo«, to se pravi, živeli bi v nekakšnem nemškem vilajetu).

Monarhija naj se postavi na moderno podlago, kakor ima to namen cesar Karel, in naj se definitivno osvobodí vavilstva Hohenzollerncev (čitaj: protestantov). Ustanovi naj se podunavska federacija (sedaj vemo, odkod ima Radić ta svoj izraz!) ali pa federacija avtonomnih držav pod eno dinastijo (seveda habsburško) in te naj bi tvorile eno carinsko ozemlje. Vsaka narodnost (po mnenju te gospode so to bile samo narodnosti, ne narodi) bi našla v novem cesarstvu udeležitev svoje neodvisnosti.

Avstrijsko cesarstvo bi sestojalo iz Zgornje in Spodnje Avstrije, Tirolske, Vorarlberške in večjega dela Štajerske in Koroške.

(Iz te točke razvidimo dve zanimivosti: štajerska meja bi bila menda nekje pri Celju, pač pa bi nam Slovencem pustili komadič Koroške.)

Cesar bi vladal kot kralj nad kraljevino Češko, Ogrsko, Hrvatsko, in — morda tudi — Transilvanijo. (Karlu je gotovo moralo ugajati, da bi postal poleg cesarja še četvoren kralj!)

Velika alijansa bi vezala Dunaj, Varšavo, Prago, Budimpešto, Zagreb, Bukarešto, Rim, Pariz, London, Bruxelles, Madrid, Washington in Lizbon... (Kaj si vse ni mali Moric predstavljaj!)

Razen tega naj bi se sklenil separaten mir med Avstrijo in Rumunsko na t-le podlagi: Bolgarska dobi Dobružo, okolič Orsove dobi Avstrija, enako se popravi v njeno korist meja v Transilvaniji, med tem ko dobi rusko Besarabijo Rumunija.

Avstrijsko monarhistično glasilo objavlja k temu dokumentu dolg komentar, v katerem posebno poudarja, da se cesar Karel ni vjel v »zanjko«, katero so mu nastavili.

Objavljen je tega dokumenta tvori del polemike med sedanjimi avstrijskimi in socialnimi demokrati, kateri slednji so ostro napadali delovanje zanjega avstrijskega cesarja.

Razumljivo je, da avstrijski časopis ni izdal javnosti besedila lastnoročnega pisma dotičnega nevtralnega vladarja.

Dame finega okusa

vabimo, da si ogledajo nedosežno krasne vzorce jumperjev po zmerni ceni v izložbi modne trgovine

Fran Lukič, Pred škofijo 19

3510

Rože ob potu.

(Naš novi podlistek.)

Danes končujemo grofa Alekseja Tolstega znameniti roman »Polet na Mars«, ki je vzbudil zlasti v francoski javnosti največjo pozornost in je bil, dasi je izšel šele koncem lanskega leta, preveden že skoraj na vse evropske jezike. Prepričani smo, da je ta roman ugaljal pretežni večini naših naročnikov in čitateljev, dasi ni pisan po tako priljubljenem vzorcu raznih detektivskih povesti.

Da naše čitatelje in naročnike še bolj zadovoljimo in jim nudimo tudi nekaj spremembe, smo pridobili znanega našega pisatelja in pesnika dr. Ivana Roido, ki si je svoječasno pod psevdonimom Alastor zlasti kot pesnik pridobil v naši književnosti velugledno ime, da je nam dal na razpolago in v priobčenje svoje najnovejše izvirno delo — dramsko pesnitev, roman v vezani besedi »ROŽE OB POTU«. Delo se odlikuje po svoji napeti vsebini, po svoji res pesniški dikciji in lepem jeziku. Kar pa daje romanu posebno prednost, je to, da se dejanje vrši na domačih tleh, v Ljubljani, in da ima to dejanje zgodovinsko podlago in ozadje.

»Rože ob potu« začnemo priobčevati v nedeljski številki. Uverjeni smo, da ustrežemo z objavo tega veleznamičnega originalnega dela, ki izpolni tudi veliko vrzel v naši književnosti, pretežni večini naših naročnikov in čitateljev, ki gotovo hrepene sedaj bolj kakor kdaj prej po umotvorih, ki se nanašajo na domačo grudo in so pisani v stilu in duhu naših domačih klasikov.

Obsežnejše izvirno delo je postalo v podlistku naših dnevnikov velika redkost, zato smo prepričani, da bo čitatelje naše občinstvo z radostjo segalo po našem novem podlistku, ki nudi čitateljem izreden duševni užitek, kakršnega nimajo pri večini sedanjih modernih književnih proizvodov.

Nadejamo se, da ohrani novi podlistek listu ne samo vse stare naročnike, marveč mu pridobi tudi mnogo novih.

Tudi

o Binkoštih

izide

„Slovenski Narod“

v pomnoženi in povečani izdali. — Oglase za to številko sprejemamo
še do sobota dopoldne do 10. ure.

Uprava,

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 5. junija 1924.

Pri nas in na Hrvaškem.

Pri nas v Sloveniji ni bil, kolikor je nam znano, zaplenjen še noben list, odkar je bila v parlamentu sprejeta ustava. Ista ustava velja tudi na Hrvaškem, vendar pa ta ustava na Hrvaškem državnemu pravniku ne brani, da bi ne konfiskoval listov, ki se pregreše proti zakonu. Prav v torkovski številki zagrebškega »Hrvata« čitamo, da je državno pravništvo že 66krat zaplenilo ta list in sicer na temelju ustave člena 13. in 138.

Ali se pri nas proti temu členoma ustave še ni nobeden list pregrešil? Kdor o naših razmerah ni poučen, bo to pač sklepal iz dejstva, da naša država oblast še ni izrekla, odkar imamo ustavo, nobene konfiskacije, toda tisti, ki dan za dnevom čitajo naše klerikalne in druge, tem slične liste, vedo, da se izide skoraj — rekli bi, skoraj — nobena številka teh listov, v kateri bi se ne kršile določbe kazenskega zakona in Vidovdanske ustave. No, konfiskacij ni bilo, ker je pri nas v veljavi tiskovna svoboda. Da, tiskovna svoboda je prav gotovo idealna stvar, toda za državo, ki je nastala iz štirih državnih tvorb in katere prebivalstvo je v velikem delu še prepojeno starega avstrijskega duha, je takšna svoboda pogubna.

To lahko danes vidimo pri nas in morada se v veliko večji meri na Hrvaškem. Nebrzdana svoboda tiska je največ zakrivila, da se naša država še danes ni na znotraj konsolidirala in da so se politične strasti tako razvzele, da posamezne politične stranke nimajo več pred očmi kot svoj najvišji cilj blagor države in naroda, marveč samo svoj strankarski interes, in da je njihovo geslo: »K vragu država, samo da ostane stranka!«

Državna ideja je bila pri nas po prevratu že globoko ukoreninjena v srcu najširših mas. Strup, ki je prihajal v to maso dan za dnevom iz klerikalnih in drugih protidržavnih časopisov, pa je to razpoloženje v narodu danes že mlačno in popolnoma udušilo. A naše državne oblasti so mirno trpele to sistematično zastiranje javnega mnenja in niso ničesar ukrenile v obrambo državne misli. Zato so razmere pri nas tako obupne. Ako se z merodajne strani v najkrajšem času ne izvrši potrebna remediura, se bojimo, da v dobljenem času izgubimo vse prireditve velikega časa po prevratu in ob osvoboditvi.

Zato apelujemo ob enajsti uri na vse one, ki imajo v rokah krmilo države, da se ojunajo in končno energično posežejo po sredstvih, ki jih jim daje na razpolago — zakon v zaščito države.

Cemu imamo ta zakon, ako ga državne oblasti same ne izvajajo, marveč v nasprotju z njimi mirno in ravnodušno trpe, da ogrožajo protidržavni elementi na vseh koncih in krajih že obstoj naše kraljevine? Zganite se, dokler je še čas!

★ ★ ★

— Demanti državnega podtajnika Wilderja. Z ozirom na brzojavko iz Beograda, ki je priobčil današnji »Narodni Dnevnik« in ki veli, da je po mnenju g. državnega podtajnika Wilderja trboveljskih dogodkov kriva »Orjuna«, smo od g. državnega podtajnika pooblaščen, da to odločno demantiramo. Gosp. državni podtajnik se ni nikoli in proti nikomur izjavil v tej smeri.

— Preiskava radi trboveljskih dogodkov. Službeno razglajajo: Včeraj popoldne je državni podtajnik v notranjem ministru g. Večeslav Wilder odpotoval v spremstvu načelnika oddelka za Slovenijo g. dr. Frana Svetika in velikega župana g. Šporna v Trbovlje ter se dal na licu mesta od merodajnih faktorjev informirati o vseh podrobnostih nedeljskih dogodkov in dosedanjem poteku preiskave. Zvečer se je vrnil v Ljubljano. V Trbovljah je ostal načelnik v notranjem ministru g. Kosta Jankovič, ki vodi preiskavo z upravne strani. G. Jankovič bo po končani preiskavi stavljal tozadevne potrebne administrativne predloge.

— Slava 16. artiljerijskega polka. Danes, 5. junija se je vršila v Aleksandrovci vojašnici na Dunajski cesti slava 16. artiljerijskega polka in sicer v spomin na dan, ko so baterije tega polka

o priliki koroške ofenzive 1919. leta privratile stopile na »Gospodstvo polje«. Kasarna Kralja Aleksandra I. se je za to priliko ozaljšala z zelenjem. Pred vzhodom je stražila častna straža. K slavi, ki je pričela točno ob 10. predpoldne s službo božjo in z rezanjem kolača po pravoslavnem načinu, so se zbrali odlični zastopniki državnih, konzularnih in drugih oblasti. Opazili smo vel. župana g. dr. Baltiča, vel. župana g. Šporna, delegata dr. Šavnikarja, pol. ravn. dr. Gustina, mag. ravn. dr. Zarnika, ravn. trgovske akademije dr. Böhma, preds. Ljubljanskega veleselja g. Bonača, nadalje gen. konzula češke republike g. dr. Beneša, konzula francoske republike g. De Flacha, belgijskega konzula g. Dulajra, nadalje min. na razp. g. dr. Žerjavi in druge odlične zastopnike ljubljanskih javnih oblasti. Med damami smo zapazili go. dr. Baltičevo. Po prihodu zastopnika komandanta Dravske divizije, brigadnega generala g. Živkovića je podpolkovnik Miladinović pozdravil goste ter otvoril slavo. Po službi božji je podpolkovnik Miladinović v imenu odsotnega komandanta 16. artiljerijskega polka nagovoril moštvo polka ter se vršil pomen današnje slave, ki se vrši v spomin zgodovinskega trenutka, ko so polkove baterije prvič stopile na sveto zemljo koroške »Gospodstvo« ter tamkaj prisegle osvoje za naše splošne nacionalne ideale. Svoj govor je zaključil s klicom »Živio kralj Aleksander in njegov kraljevski dom«, ki ga je ponovilo moštvo celega polka. Po podpolkovnikovem govoru je godba intonirala državno himno, nakar so se izmenjale med komandantom in oficirji ter prisotnimi gosti običajne čestitke. Gosti in oficirji so odšli na zakusko, ki so jo priredile oficirske dame. Odtod so prisotni pristopovali defilaciji. Po defilaciji se je začela celodnevna vojaška veselica. Veselčne igre so se otvorile s prostimi vajami, ki so jih izvajali povečini vojaški novinci. Proste vaje je aranžiral podp. Elsnier. Vojaši so vaje izvajali prav čedno ter z gibčno inteligencijo. Sledil je karusel s konji, ki ga je priredil polk. adjutant podp. Kolb. Mrtvo baterijo je izvajala skupina pod vodstvom strunnega kap. Kneževića. Popoldne pa se je veselica zaključila s prav uspešno nogo-metno tekmo med izbranim moštvom 16. polka in rezervno SK Primorja na igrišču SK Primorja tik za Aleksandrovci vojašnico.

— Poset Postojnske jame. Drž. obmejni komisariat na Rakeku nam piše: Z ozirom na vesti, ki so razširjene med občinstvom, da bo za binkoštno praznike obiskovalcem Postojnske jame dovoljen prehod meje brez potnice in viza, prosim, da objavite v Vašem cenilistu, da bodo italijanske obmejne oblasti zavrnile vsakogar, ki bi dopotoval brez vidirane potnice. — Istotako tudi tukajšnji komisariat nimam nikakršnega navodila, da bi se našim državljanom, ki hočejo posetiti Postojnsko jamo, učinile kakke olajšave in so dosedanjí potni predpisi še vedno v veljavi.

— Fenomenalna hitrost naših oblasti. Danes teden smo dobili v Ljubljani v roke Radičevu glasilo »Slobodni Dom« z dne 28. maja. V tej številki je Stepan Radič napisal celo vrsto člankov. Uvodni članek nosi naslov »Sam si odsekali glavo«, drugi »Živio suverenitet naroda, živila republike« tretji »Sovjetska Rusija kot prvi faktor svetske politike«, četrti »Stalnost v politiki, gibčnost v taktiki« in peti »Pašić uničil ves ugled Srbije v Ameriki«. Bedasto, demagoško prikrojeno vsebino prvega članka smo podali v nedeljski številki. Tudi vsi ostali članki, so tako demagoški, zlobni in lažljivi, da smo se čudili, kako so mogli v javnem glasilu zagledati luč belega dne. Ni je na svetu državne oblasti, ki bi mirno trpela, da bi se svobodno smeli objavljati in razpečavati takšni blazni izbruhi najnavadnejše demagogije, kakor so ti Radičevi članki. Naše državne oblasti so imele »Slobodni dom« v rokah že ves teden, ne da bi kaj ukrenile, žele danes, torej po preteku celega tedna, so izdale ukaz, naj se ta številka »Slobodnega doma« po poštah zapleni. To je vsakogar fenomenalna hitrost, saj samo to naseko, da poštni uradi ni

majo kaj konfiscirati, ker so Radičevu glasilo vročili naslovnikom že — pred enim tednom!

— Iz zdravniške službe. Imenovani so: za zdravstveno sekundarija v ljubljanski bolnici dr. Leon Šavnik, za okrajnega zdravnika v Novem mestu dr. Viktor Gregorič, za okrajnega zdravnika v Kranju dr. Božidar Fajdiga.

— Iz državne službe. Imenovana sta: za ravnatelja agrarne direktije v Ljubljani ravnatelj agrarne direktije v Sarajevu dr. Anton Fajfalič, za tajnika I. kat. pri agrarni direktiji v Ljubljani dr. Jakob Štefančič, doslej tajnik iste kategorije pri okrajnem agrarnem uradu v Mariboru.

— Bratske pozdrave pošiljamo vsem narodnikom in čitateljem časopisa »Slovenski Narod«. Tante: Ivan Permač, Slovenec, Duro Bumboširovič, Srbija, in Stevo Kovačič, Hrvat, vrvarski pomočniki v Miletici v Bački.

— Ne v Mehiki! Izseljeniški komisariat v Zagrebu javlja poročilo neke naše tverke iz Mehike, ki poroča o tamošnjih razmerah tako-le: Delavski razred v Mehiki ne najde zasluzka. Prvič, ker so v Mehiki vedno državni prevrat, vstaje itd. in drugič, ker so plače tako nizke, da naš delavec trpi pomanjkanje. Tukajšnji domačini delajo za jako nizko plačo in delodajalci jih raje sprejemajo, ker lažje vzdržijo vročino. Prehod iz Mehike v Zedinjene države je prepovedan in je večina teh, ki so poskušali preiti v Zed. države, slabo naletela.

— Komunisti in Husova proslava. Češki komunisti ne bodo proslavili spomina velikega Čeha Jana Husa. Tako vsaj je sklenil izvrševalni odbor komunistovske stranke ter je ta ukrep utemeljeval na »sili no duhoviti« način: »Ta slavnost — pravi generalni štab čeških boljševikov — ni nič drugega kakor prazne in jalove parade, s katerimi se ime Husovo očešča in bi s njimi samo radi prikriji grozne sločine in nasadnjatstvo itd. itd.«

— Bančni zavodi ne poslujejo na binkoštno soboto t. j. dne 7. junija t. l. in ne kakor je bilo v včerajšnji notici pomotoma objavljeno 19. junija t. l. Društvo bančnih zavodov v Sloveniji.

— Iz Rogaske Slatine. Podružnica Slovenske banke posluje od 1. t. m. dalje v prejšnjem prostoru zdraviliškega urada tik parka. — Beogradski Dom, ki je bil pred leti zavzet invalidom, je v svoji notranjosti predelal in preurejen, da sprejme lahko mnogo gostov. Dolga vojaška baraka za Slatinski dom je bila preteklo zimo podrt. Z njo je izginil zadnji spomin na vojno. — Ravnateljstvo se trudi, da bi doseglo mir in red v parku, tako da bi ne bilo pritožb s strani gostov. To se tiče v prvi vrsti otrok. Igranje in kričanje je zabranjeno. Igrišče za otroke je za nalivalnico; prostor je velik in primeren. V parku naj ostajajo otroci pri svojih materah in služkinjah. Psi v parku na vrvi! Lahko ostanejo doma! — V bližnjem Rogatcu, gnezdu nemških sršenov, bo julija velika sokolska prireditve. — Slovenski Narod se prodaja sedaj, ko prihaja večerni vlak, po trafikah že jutraj ob osmih.

— Kdo ga pozna? Izseljeniški komisariat v Zagrebu javlja: Po poročilih našega generalnega konzula v New Yorku je umrl dne 23. maja 1923 v kantonu Ohio John (Janez) Šivi, star okoli 32 let, rodom iz naše kraljevine. Pokojnik je zapustil 636 dolarjev, ki pripadajo državi, ako se ne najde njegovih sorodnikov ali naslednikov. — Kdor bi vedel kak podatke o pokojnikovi sorodnosti, naj to javi Izseljeniški komisariat v Zagrebu, (Kamenita ulica 15.) s pozivom na njegovo številko 9066-24.

— V pojasnilu. V včerajšnjem poročilu o pogrebnih svečanostih je bilo tudi omenjeno društvo »Zora«. V pojasnilu pristavljamo, da se je pogreba udeležilo d. s. d. I. I. »Zora«, ne pa društvo trgovskih akademikov »Zora«.

— Uvedba selake službe pri pošti Viš. S 1. junijem t. l. se uvede pri pošti Viš dostavljanje poštnih pošilk po selakem pismonoši v kraju Brdo. Dostavljalo se bo vsak dan razen ob nedeljah.

— Iz Amerike. V kraju Bend je umrl rojak Ignac Turk v starosti 40 let. Umrl je valed preoblega zavzivanja plače, katero je pil iz žalosti nad smrtjo svoje žene, umrle mu pred sedmimi meseci. Zapustil je dva otroka v starosti 7 in 18 let. — V Chicagi je umrl Slovenec Karol Pelko, ki je zapustil ženo, dva sinova in dve hčerki. — Kakor smo že poročali, je bil februarska meseca po vožen na Broadwayu v New Yorku od avtomobila Franc Galla. Njegova žena je dobila od šoferja, ki ga je povzeli 400 dolarjev odškodnina. — Pri vožnji z avtomobilom sta se ponesrečila Rudolf Lozar in njegov tovariš. Poškodba ni težka. — Dne 5. maja je umrla v kraju Joliet 14letna Kristina Stelzer. Zapustila je starše, šest bratov in štiri sestre.

— V Clevelandu se je poročil Anton Vesel z Marijo Plesnikovo. V Clevelandu je umrla Marija Pote roj. Kreva iz Nemške vasi, občina Trebnje. Umrla je v starosti 40 let. Zapustila je sedem otrok. V Ameriki je bivala 22 let. — Istotako je umrla tudi 75letna Mary Novak, rojena Hegler, rodom iz kočevske okolice. V Ameriki je bivala nad 32 let. — V kraju Seginaw, Michigan je umrl v starosti 29 let Fran Kralj. Podlegel je pljučnici. V istem kraju je umrl tudi rojak Valentin Turk. Bolehal je več let za nadubo. — V Clevelandu je dalje umrl rojak Ferdinand Cankar. Družini Jakoba Mules je umrl sinček William. — Podlegel je operaciji, izvršeni na slepiču. — Za vročinsko boleznijo je umrl Janes Loncar. Zapustila ženo, hčer in sestro. — Umrl je Matija Pincolič v starosti 56 let. Pokojnik je bil doma iz vasi Plana, fara Sv. Križ pri Kostanjevici. V Ameriki je bival 32 let. — Družini Debeve v Clevelandu je umrl 7letni sinček Viktor. — Slovenec P. Ernest iz Clevelanda je leta 1922 padel na cestnem tisku in si je pri tem zlomil nogo. Nato je tožil mestno občino in sedaj mu je sodišče priredilo 12.000 dolarjev odškodnina. — V Clevelandu je povzeli avtomobil triletnega sinčka družine Salomona. Deček je dobil le lahke poškodbe. — Na eni najpomembnejših clevelandskih ulic je bil

napaden rojak Fran Komidar iz Collinwooda. Napadla sta ga dva mlada bandita, ki sta mu odvzela vse denar. K sreči je imel pri sebi smo dva dolarja. — V Bedfordu je umrl po dolgi in hudi bolezni rojak Josip Debeljak. — Istotam sta se poročila Frank Buh in Ana Fortuna. — V Chicagi so našli v bližini Blue Island Ave truplo nekega moškega, v katerem so spoznali 24letnega Slovenca Josipa Novaka. Bil je ustreljen. V chicagiški bolnici je umrla 18letna Justina Srebrnak. — List »Amerikanski Slovenec« je prišel v druge roke. Kupilo ga je več Slovencev iz Rockdala za 25.000 dolarjev. — V Morgantownu je umrl rojak Anton Medved in v Aspeni Janez Mehle v starosti 68 let.

— Sarajevski kongres Narodnega ženskega saveza. Na včerajšnji seji kongresa Narodnega ženskega saveza se je nadaljevala razprava o sestavi centralnega odbora. Po daljši debati se je kongres središnji na sledeči razdelitvi odborniških mest: Beograd dobil predsednico, podpredsednico, 2 tajnici in 8 odbornice, Zagreb podpredsednico in 4 odbornice, Ljubljana podpredsednico in 3 odbornice. Vsem ostalim mestom pripade na vsakih 5 društev po ena odbornica. Prihodnji kongres se vrši v Skoplju. Za predsednico Narodnega ženskega saveza se kandidirata ga Ivančič in ga Lozančič. Zvečer je Beogradčanka De Majo predavala o rasvoju in delu žene v Srbiji. Uspešno predavanje je zelo splošno odobravale.

— Paketi v Ameriko. Po carinskih predpisih, ki veljajo v Zedinjenih ameriških državah, morajo biti poštni paketi, ki se pošiljajo v te države, sledeče opremljeni: Na paketu samem, pa tudi na vsakem kosu blaga, ki se v tem paketu pošilja, je treba vidno označiti državo, v katere je bilo dotično blago izdelano, na pr. »Made in ...« (državo je treba napisati v latinici). Za pošiljatelja, ki pošilja v Zedinjene ameriške države, večje količine blaga, je najugodnejše, da si nabavi primerno štampliko. Za vse one pošiljke, ki nimajo takih označb, pobira ameriška carinska oblast še posebno pristojbino in sicer 10% cenilne vrednosti dotičnega blaga.

— Stara Vrhnik. Tukajšnje gasilno društvo priredi vrtno veselico 6. julija, v slučaju slabega vremena 13. julija s jako bogatim sporedom, na katero opozarjamo sl. občinstvo še sedaj. — Tudi letos buda društvo ob tej priliki list »Podkuranski Vestnik« s jako zanimivo vsebino. Prosim vse, kateri žele poslati za list kak spis, oglas, ali žele list prodajati, proti dobri proviziji, v svojem lokalu, naj se blagovolijo obrniti takoj na društvo za posredilo. Priporočamo list posebno glede oglasov (inservatov), ker bo list izšel v večji nakladi in lepši obliki kakor leta 1922, ter se bo prodajal po celi Sloveniji, med našimi rojaki v Ameriki itd.

— Sprejem dveh krojačev in dveh čevljarjev. Uprava 4. zavoda za izradu vojne odeje v Zagrebu sprejema dva mojstra-krojača in dva mojstra-čevljarja. Ponudbe do 1. julija t. l. pri upravniku imenovanega zavoda. Oglas v pisarni trg. zbornice v Ljubljani.

— Polcija in nočni mir. Pišejo nam: Polcija se je vendar enkrat ojunčila in je izdala naredbe proti kaljenju hišnega mira v hišah. Dvomimo pa, če bodo sedaj gotovo stranke nehale cepiti drva ob štirih jutraj, druge stepati preproge ob 11. zvečer in ščeneta po balkonih in dvoriščih bevsati ponoči. Bojimo se namreč, da bo do vse te odredbe ostale lepo na papirju, saj vidimo n. pr. kako se izvaja pasji konstitut. In če bo v hišah mir, kaj pa po cesti, katere odmevajo od kričanja in besnenja pijanih ponočnjakov, katerim po cele ure nihče ne brani njihovega huronskega divjanja. Komaj pa zaspiš, ubit od pijanega rjovenja, bevsanja in tuljenja psov in brnenja avtomobilov na cesti po cele ure, že se oglase ob štirih jutraj zvonovi s svojimi cinglanjem in bučanjem in mučijo uboga duševnega delavca ter mu kratijo prepotrebni nočni mir. O stoji, stoji Ljubljano!

— Polcija kronika. O v dbe: Izgred 1. poškodba tuje lastnine 3. cestno-policijski red 7. nedostojno vedenje 1. pasji konstitut 2. pretop 1. prekoračenje polic. ure 1. Aretacija. Prijel je bil brezposeln knjižgojđa Vinko Kmet iz Velke Loke, ki je Katli Drnovšek, stanujoči na Emonski cesti 10, ukradel oktobra meseca preteklega leta več obleke v vrednosti 3000 Din. Kmet je zasledovan še iz leta 1921, ko je Martij Istižal na Vrhniku ukradel 11 dolarjev.

— Tatvina v vlaku. Posestnikovemu sinu Ivanu Bojerju iz Hriba pri Kočevju je bilo med vožnjo Karlovac—Crmomej ukradeno 90 dolarjev in 4000 Din. Denarnica je bila iz rdečega usnja, bankovci pa po 5, 10 in 20 dolarjev.

— Razne tatvine. V Stražišču pri Prevaljah so vlomili neznan storilec pri posetniku Ivanu Konečniku in odnesli perla ter obleke v vrednosti 1400 Din. — V Zaplani, občina Vrhniko so tatovi obiskali posetnika Frana Trčka, kateremu so odnesli različna šivilja in nekaj obleke v vrednosti 2670 Din. — Rudarju Francu Krku v Grižah je bila ukradena ura s verigico, vredna 250 Din. — V Ormožu so vlomili neznan storilec pri trgovcu Ivanu Veseliču. Odnesli so razno sukneno blago v vrednosti 6000 Din. — Josipa Koširja iz Ljutomer je bilo ukradeno 1500 Din vredno kolo.

— Samomer v bolnici. V tork sveder se je na kurgričnem oddelku ljubljanske bolnice ustrelil Ivan Stelzer, kapetan v polku in bilski posestnik v Laškem. Stral je browninga ga je zadela v srce in je bil takoj mrtov. Pokojnik je izvršil samomor iz obupa, ker je bolehal na neozdravljivi bolezni — na seločnem raku.

— Tragična smrt. Na kolodvoru v Metliki je vlak povzeli pomožnega sprevodnika Frana Kosa iz Metlike. Lokomotiva mu je šla čez prsa in ga skoraj popolnoma razseparila. Kako je našel Kos pod vlak, še ni dognano.

— Vlom. V Jakičev paviljon v Laternanovem dvorcu so v noči 3. tm. vdrl neznan zločinec in odnesli iz ateljeja nekaj obuval in obleke v skupni vrednosti

1370 Din. Ukradeni predmeti so bili last akademika kiparja Ivana Zajca. O vlomih ni sledu.

— Usodepolna neprevidnost. Fran Jakše, 19 letni brivski pomočnik iz Ljubljane, stanujoč v Trnovem, Cerkevna ulica št. 21, je odšel večeraj t. j. v sredo popoldne v Mestni log. S seboj je imel samokres, s katerim se je igral. Nenadoma se je samokres sprilil in krogla je zadela Jakšeta v trebuh. Našli so ga vsega v krvi ležečega na licu mesta v logu. Prepeljan je bil z rešilnim vozom v bolnico. Njegova poškodba je smrtno nevarna in je malo upanja da okreva.

— Težka nesreča na kolodvoru. Anton Kokalj, delavec pri poštnem in brazojnem ravnateljstvu v Ljubljani, se je peljal snoci okoli pol 19. domov v Velko vas pri Litiji. Vstopil je v vlak in se naslonil na le napoli priprta vrata vagona. Med vožnjo pa so vrata odprla in Kokalj je padel iz vinka. Dobil je težke poškodbe na glavi in so ga prepeljali v bolnico.

— Novo zastopstvo piva v Ljubljani. Na Sv. Petra cesti 85 se je ustanovila nova zaloga piva iz pivovarne Goetz v Mariboru, katero vodi g. Vaelntin Jakiša. Ogledali smo si prostore, ki so povsem moderno in higijenično urejeni ter vladajo največja čistota. V tošnici je nameščen velik kompresor, ki skrbi za stalen dotok vode, kjer izpirajo steklenice, dalje snafinji, napolnjeni in zamazani stoji št. Kompressor z modernim hladilno napravlo oskrbuje hladilnico pive, v kateri se hkratu lahko ohlaja poldrugi vagon sodčkov piva. Take vrste hladilnic imamo baje le v štirih mestih: v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in v Ljubljani. Ta zaloga piva ima izvrstno belo marčno pivo ter črno pivo znamke »Boks«. To črno pivo je specialiteta za sportnike. Je močno in izbornega okusa. Prijateljem dobrega piva bo s to novo zalogo jako ustreženo.

— Pivovarna Union v Sp. šiški, ki je bila lani jesen stavljena pod državno nadzorstvo, je sedaj rošena sekvestracije.

KINO IDEAL

Predvajanje od četrta 5. do
vštevši nedeljo 8. junija 1924

HOTEL POTEKIN

Dovršenost filmske industrije od družbe »Vita«, katere je v Ljubljani že znana po »Beneški kurtizani«, seveda je »Hotel Potemkin« v scenariji in slikah, pikantnosti in krasoti toalet še mnogo boljši. Vsebinska je doživljaj mladega, bogatega, skrajne razkošnosti in življenja stitega lorda, kateremu življenje, bodisi še tako mično, ne prija, je pravi sovražnik ženstva in ob neki priliki, ko ga njegov stric nagovarja, da bi se oženil — mu pokaže sliko krasotice — sosedinje, katere pa on niti ne pogleda, ter jo zaničljivo vrže na tla. Maščevanje za to mu ne odide. V svoji razburjenosti sklene z nekim nepoznanem pogodbo, da ga tekem treh tednov, to je predno dovrši 30. leto svoje starosti, usmrti in da ga o smrti še popreje obvesti. Kratek čas za tem, na neki avtomobilski vožnji, se avto pokvari in je primoran prenočiti izven hiše. Tu pa se prične misterij hotela Potemkin. Prizor za prizorom je napetjši in zanimivejši, koncem konca se strastno zaljubi ravno v dražestno, ljubko sosedinjo in ko se zbudi na prostem, ne ve ali je bilo vse to sen ali kaj. Odslej hudi in noče umreti. Dan pred smrtjo pa ga neznanec opozori, da mu je umrli in po raznih duševnih in tudi osebnih bojih mu njegov stric pove, da je bilo vse to pravcata filmska šala, seveda brez zaroke med njim in krasotico sosedinjo ne ostane.

Občinstvo se opozarja na poset tega res krasnega filma, katerega podpisano podjetje mirno hvali in priporoča. Poset mladini k temu programu pa seveda ni dostopen.

Predvajanje se prične od slej naprej ob delavnikih: ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri, ob nedeljah pa po navadi: dopoldne ob pol 11. uri, popoldne ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

3805

„KINO IDEAL“.

IZ CELJA.

—c Porotne razprave. V sredo sta se pred porotniki zagovarjala radi ropa Fran Bevc in Ciril Koprivc. Oba sta že predkaznovana. Bila sta šele pred nekaj meseci izpuščena iz zaporov okrožnega sodišča, kjer sta sedela skupaj nekdo kazen in se že tam dogovorila, da bosta „ko bosta prosta, skupaj nadaljevala svoje nečedno obrt.“ Dne 12. marca 1924 sta v nekem gozdu blizu Kalobje napadla posestnika Valentina Brečko, ki se je vračal s sejma v St. Jurhu ob. juž. žel. ter mu vzela strelco z gotovino 1040 D. V Sibeniku pri St. Jurju sta 30. marca 1924 pri posestniku Mariji Vrabč oropala hranilno knjižico, glasečo se ca 10.000 K, 3460 K gotovine, 1 par čevljev, 1 hlebec kruha in nekaj masti. Pri tem je Koprivc Vrabčev grozil z vrnjenkom. Bevc pa je stal na straži z gorjasto. Dne 31. marca 1924 sta izvršila 2 tatvine, eno pri Jurju Svetišku v Gori pri St. Jurju, kjer sta pokradla več stvari v skupni vrednosti 1577 K, Ani Podgoršek v Brečli pa sta ukradla več steklenic žganja v vrednosti okrog 236 D. Porotniki so krivdo potrdili.

razen dveh vprašanj glede Beveca, nakaž je sodni dvor obsodil Frana Beveca na 4 leta, Cirila Koprivca pa na 5 let težke ječe.

— Radi hudočinstva poverbe se bo zagovarjal pred poroto dne 11. t. m. Matija Bočka. Ta slučaj je bil že naknadno razpisal.

— Ljudsko vsenčilščje. Zadnje predavanje dne 2. t. m. je oskrbel gosp. bančni uradnik S. A. d. r. Predaval je o »zrakoplovstvu«. Podal je kratek opis zgodovine razvoja aeronavtika, potem pa je v poljudni obliki s pomočjo risb na tabli in fotografij slik razložil konstrukcijo in funkcionalne lastnosti modernih avionov. Predavanje je bilo zanimivo in so mu poslušalci sledili z zanimanjem. — Ljudsko vsenčilščje ima svoj občni zbor dne 12. junija ob 20. zvečer v risalnici meščanske šole.

— Staro vojaško bolnico na Ljubljanski cesti so pričeli te dni podirati. Bil je to že skrajni čas.

— Gledališki večer. Uprava mestnega gledališča pripravila za zaključek sezone gledališki večer s prav pestrimi in zanimivimi sporedi v veliki dvorani Narodnega doma. Sodelovali bodo člani Udruženja gledalcev iz Ljubljane in najboljši domači moči. Večer bo imel umetniško-zabaven in družaben značaj ter se bo vršil pri pogrnjenih mizah. Čisti dobiček je namenjen za kritje deficita, ki ga izkazuje letošnja gled. sezona in ki je toliko, da resno ogroža nadaljnji obstoj mestnega gledališča. Ta večer se vrši v soboto dne 14. junija.

— V mestnem gledališču se pripravljajo kot zadnja noviteta v tej sezoni »Madame Mongoline«, francoska veseliga v treh dejanjih.

— Razpis službe. Mestni magistrat razpisuje službo pobiralca občinske cestne naklade. Prošnje je vložiti pri mestnem uradu s potrebnimi prilogi najkasneje do 10. junija.

— Kopališče »Diana« ob Savini na Bregu je odprto od 1. junija. Dijaštvo ima v kopališču znižane cene.

»KINO TIVOLI«.

Četrtek 5. do nedelje 8. junija.

Nevarna igra.

Drama v petih dejanjih izvanredno zanimive vsebine ter divnih naravnih posnetkov.

V glavni vlogi slavljena umetnica LOTTE NEUMANN.

Vsak gledalec odide zadovoljen iz kinale

IZ MARIBORA.

—m Smrtna kosa. V visoki starosti 80 let je včeraj po kratki bolezni umrla ga. Emilija Pučelik, vdova po davkarju Mirolavu Pučeliku, ki je služboval po raznih krajih na Spodnjem Štajerskem. Bil je rodom Čeh in kot tak velik Slovan. Pokojnica je bila žena visoke inteligence in srčne plemenitosti. Vživela je spoštovanje pri vseh, ki so jo poznali. Bila je zvesta naročnica našega lista dolga desetletja. Vse svoje otroke je vzgojila v krepkem narodnem duhu. Pogreb bo danes popoldne v Mariboru. Bodi vrli gospod ohranjen prijazen spomin, njeni rodbini naše iskreno sožalje!

—m Žalna zastava na mestnem magistratu. Ker se toliko razpravlja o žalni zastavi, ki je že vsela na mestnem magistratu, pa je na dan pogreba trboveljskih žrtev zopet zgledala, smo se za ta slučaj zanimali ter dognali to-le: Na mestnem magistratu je dala Orjuna sama razobesiti zastavo. Župana Grčarja sploh ni doma, nadomestuje ga podžupan Družovčič, ki je glede razobesitve zastave vprašal za mnenje klubovne načelnike. Ker, kot rečeno, ni nobena druga javna oblast razobesila zastavo, je bila večina načelnikov občinskega sveta proti razobesitvi zastave na magistratu. Ker pa je bila zastava že razobesena, so jo pustili. Med neurjem v noči od ponedeljka na torek pa je bila zastava tako poškodovana, da je obvisela na drogih samo še mala cunjica. Tako je zastava »izginila«, ker je morala izginiti.

—m Iztreženje. V Mariboru je do podrobnejša načrta vse prekrbljeno, da se radi nesrečnih dogodkov in Trboveljanih niti namnjenje ne bo ogrožal javni red in mir. Sploh pa prevladuje po razburjenju prvih trenotkov »splošno iztreženje«. Mariborčani se ravno v tej dobi preveč raznežujejo za osebne, gospodarske in osebne politične boje, da bi se zanimali za dogodke državnih.

—m Težke poškodbe. 60letni žagarski delavec Andrej Vezjak je pri delu v Mlinški ulici padel ter se težko poškodoval na glavi. — Marija Rus, zasebnica na Koroški cesti 43 je ob priliki nekega pretepa dobila težko poškodbo na čelu.

—m Neškodbo. Pri dirki v nedeljo na Teznu je padel nekdo poručnik raz konja v divjem galopu. Bil je kakor mrtev: srce mu je prenehalo utripati. Rešilni oddelki mu je pravočasno nudil pomoč z umetnim dihanjem ter ga rešil. — 67letni ključavničar v Studencih, Ivan Spolenak, si je zlomil levo nogo. Rešilni oddelki ga je prepeljali v bolnico.

—m Spomin na cesarja izginil. V Spodnji Poljskavi imajo lep Marijin spomenik, zgrajen v proslavo 40letnega jubileja pokojnega avstrijskega cesarja. Ker je bil napis na plošči preveč izjavljajo, so občani ponovno zahtevali od županstva, da se odstrani plošča z napisom. Županstvo se je balo zamere in stroškov. V noči od 28. na 29. m. m. pa je plošča izginila brez vseh stroškov in zamere.

—m Kolodvor v temi. Neurje v ponedeljek zvečer je najbolj zadelo oba kolodvora, posebno pa glavni kolodvor, ker ni bilo luči. Kakšna nesreča bi se bila lahko zgodila! Pa tudi v mestu samem bi znal biti tak slučaj usodepoln.

—m Italijanske rože za trboveljske žrtve. V hrzavolku Trst-Maribor so v ponedeljek našli tri velike košare nageljev in vrtnic. Očitno je nekdo iz Italije skušal to cvetje vtiptati v Ljubljano. Če pa je imel plemenitejši namen, ga je tudi dosegel. Cvetje

so namreč konfiscirali. Na dražbi pa ga je nakupil narodno zavezni carinik g. Mirko Kogoj ter poslal vse tri košare v Ljubljano s izrecnim navodilom, da se krasne cvetlice uporabijo pri pogrebu žrtev Orjuna.

—m Žalna proslava. Mestna Orjuna Maribor je sklicala za danes (četrtek) zvečer v Narodni dom veliko žalno proslavo v spomin v Trboveljanih padlih žrtev Orjuna.

— Nakup hiše za srezko oblast. Sedaj, ko se je mariborska oblast za silo že nastanila v poslopu okrajnega glavarstva, so prišli šele na to, da trajno vendar ne bo šlo s stisenjem posamnih uradov. Baj je kupujejo Kiffmanovo hišo poleg glavne pošte, kjer bi nastanili srezko oblast, in sicer najraje obe (levi in desni breg Drave). Pone srečene kupčije dveh velikih hiš v Gosposki ulici, namenjenih za sedež oblasti, bi se radi sedaj iznebili s prodajo. Smola pa je tu, da je danes v Mariboru vse polno starih hiš na prodaj po skoro polovico nižji ceni kakor so bile hiše vredne ob času, ko je vlada kupila hiši v Gosposki ulici.

Ljubljanska porota.

VLOM PRI »LOVŠINU« V GRADIŠČU V LJUBLJANI. (Nadaljevanje.)

Popoldne je bil zaslišan najmlajši obtoženec Jereb, ki je kot smo že omenili včeraj, v bistvu vse priznal. Tovariši so ga klicali Stanko ali pa največkrat »ta mali«. Toda ravno ta »ta mali« jim je napravil največje preglavice s svojo izpovedjo. Med drugim je povedal, da je šele drugi, ko je bral časopise, zvedel kakšen plen, da so pravzaprav pri Lovšinu napravili. Ker pa je on dobil za svoje delo samo 50 D, se mu pa res ni izplačalo. Brez dela sem bil, pa sem našel drugi dan sestanek pri »guncencah« pod Tivolijem, sva se s Škapinom zmenila, da se ne bova poznala in da ga ne bom izdal. Ker pa so me moji tovariši tako »grdo nabražili in ker nisem jaz glavni krivec, sem se vdal in sem vse povedal. Sedaj pa imajo seveda veliko jezo na mene in so mi še danes grozili. — Vsi drugi obtoženci so odločno tajili vsako krivdo. Škapin, katerega so našli po izgubljenem gumbu, je obšel usodno sunko, pri čemer se je ugovarjalo, da manjkajo 3 gumbi. Preds.: Kje pa so ti gumbi? Škapin: Ja, ne vem! Preds.: Mi pa vemo, mi imamo namreč vse tri. Enega ste izgubili pri Lovšinu, drugi je bil na polici in tretjega nam je dala vaša mati. Vsak hudoodelec napravi kako malenkost napaka, ki ga izda. Kljub temu pa Škapin taji in pravi, da je bil tisti večer pod Tivolijem v kino. Tudi zanika, da bi bil. Sitarja in Kerca osebno poznal.

Jereb: To ni res, vsak naj za svoje delanje odgovarja, pa je »ferti«! Nikar se ne laži, rekel si mi, če me režejo, pa se ne vdam. Lovro Sitar je trdil, da je takrat pil v raznih gostilnah. Preds.: No, Jereb, kako je bilo? Jereb: »Prov glif t'ku, k' sem jest reku!« Sitar je tudi zanikal, da je dal vsakemu 50 D, in je trdil, da je povedal več stvari v preiskavi samo, da bi rešil brata. Tudi Kerc je ugovarjal, da ni prav nič udeležen pri tatvini. Zlatino je dobil od nekega neznanca, ki jo je prinesel Ivanu Sitarju na prodaj. Preds.: Dobili pa smo pri Lovšinu pokradene stvari v skrinjici pol metra pod zemljo v vaši dvorani. Pa še trdite, da niste bili zraven. Kerc: Tega pa ne vem, kako so prišli stvari tja. — Ivan Sitar pa, ki je imel najbolj kočljivo stališče, je pravil, da je prišel k njemu neki »Rozman« in mu je prinesel na prodaj več jedilnega orodja. Objubil mu je, če je pravo srebro, da ga kupi, in ga je neseš v svojo konstatirano k Avguštinu. Glede Jerebove izpovedi je Sitar Ivan izjavil, da je vsa njegova izpoved edino le sad maščevanja. Preds.: Kerc pa je povedal, da ste vi zakopali jedilno orodje v njihovi dvorani! Kerc se oglasi preplašeno: Gospod, to pa ni res, tega nisem rekel. Jereb: O ja, Sitarja se bolj, bo že res. — S tem je bilo zaslišavanje obtožencev, ki je bilo živahno in vrlo zanimivo, zaključeno. Izmed številnih prič je bila zaslišana prva priča gospe Lovšinova. Najprvo je ugovarjala, da je blago njeno. Nato pa je v veliko presenečenje vseh povedala, da je dobila veliko srebrnine doma v omaro. Kako in od kod je prišla srebrnina nazaj, tega ona ne ve. Preds.: Ali ste govorili med tem kaj s Kercem? Priča: Ne! Preds.: Ali vam niso prinesli Kercovi zlatino nazaj? Priča: Ne, gospod! Preds.: Zakaj pa ste povedali to šele danes? Priča: Ne vem, se mi ni zdelo potrebno, mislila sem, da zadostuje, če povem danes. Ta izpoved je napravila precej mučen vtis. — Po daljšem posvetovanju je sklenil senat, da se obravnava preloži, da se zaslišijo nove priče in da ugotovi, kako je prišla ukradena srebrnina in zlatina k Lovšinu nazaj. Vsi obtoženci so prosili, da bi se jih izpustilo na prosto. Senat pa je vse prošnje odvrnil in obtoženci so morali zopet v preiskovalni zapor, zadeva pa se izroči še enkrat preiskovalnemu sodniku.

★ ★ ★

ZAKLJUČEK POROTE.

To zasedanje se je zaključilo z dvema obravnavama: in sicer prvi steklarju Ivanu Rusu, doma iz Vodice, sedaj v Toplicah pri Zagorju in pa proti Antonu Godinu, ključ. pomočnik iz Zagorja. Oba sta obtožena, da sta splošno občevala s še na 14 letno M. P. Obravnava sta bili tajni. Oba, obtožena sta bila oproščena, ker je dekle oba nalagalo, da je še 16 let staro. Senat je predsedoval sod. svet. Vehovar, votanta sta bila dr. Eberl in dr. Mohorčič. Dr. pravnik Lavrenčak, Rus je zagovarjal dr. Poček, Godino pa dr. Treo.

S tem je bilo porotno zasedanje končano. Porotniki, ki so sodelovali pri tem zasedanju so se letos in za celo leto 1925 prosti.

Kristan torej ne pride pred poroto! Jesenska porota bo pa trajala najmanj 14 dni.

Gospodarstvo.

—g Sadjaraki shod v Mozirju. V nedeljo dne 11. maja se je vršil v Mozirju prvi sadjaraki shod. Na prijaznem gričku, s katerega je bil prekrasen razgled po z belim svetjem oddetam sadnem drevju, ki pokriva popolnoma mozirsko dolino, se je zbralo ogromno ljudstva od blizu in daleč. Shod je otvoril prireditelj g. E. Pevec, ki je v vnešenih besedah pozdravil vse navzoče ter poudarjal neizmerno važnost smotrnega dela za prosper sadjarstva. Kot prvi se je oglašal k besedi naš sadjaraki starosta g. Praprotnik, katerega delovanje je vsakemu slovencu znano iz kolektora Mohorjeve družbe. S nepopisnim navdušenjem je ljudstvo pozdravilo svojega učitelja, ki ima poleg g. Peveca največje zasluže za prosper slovenskega sadjarstva. Govoril so nadalje sadjaraki nadzornik Gorčan, škulj iz Ljubljane kot zastopnik sadjarstva in vrtnarskega društva, Dolišek, Cesar, Štruncelj, Kralj in drugi. Vsi navzoči so govornike pasljivo poslušali. Naša Savinska dolina, ki slovi radi svoje naravne lepote, bo neizmerno mnogo pridobila ako se še bolj izpopolni v sadjarstvu. G. prireditelju Pevecu, g. Praprotniku in drugim mozirskim sadjarjem, ki so sadjarstvo v tem kraju dvignili na tako visoko stopnjo, ohranili bodo slovenski sadjarji trajno hvaležnost.

—g Gospodarska konferenca v Padovi. Predsedništvo trgovsko-obrtniških zbornic treh Benečij in italijansko-jugoslovenske trgovske zbornice v Rimu, prireditelja obilni Mednarodnega vrtnega sejma v Padovi, v sporazumu s drugimi gospodarskimi ustanovami in Upravo mednarodnega vrtnega sejma v Padovi, konferenco jugoslovenskih trgovskih in obrtniških zbornic in zbornice treh Benečij. Na konferenci, ki se vrši dne 14. tm. in naslednje dni se bo razpravljalo o prometnih, carinskih, bančnih vprašanjih, o medsebojni informacijski službi in o raznih drugih vprašanjih, ki se tičejo pospeševanja medsebojnih gospodarskih odnosov. Po konferenci se bodo vršili tudi sestanki naših in italijanskih trgovcev in industričev. Zeleti bi bilo, da se sestanka udeležijo v čim večjem številu tudi zastopniki naših poslovnih krogov. Zbornica prosi vse interese, ki se nameravajo udeležiti sestankov v Padovi, da ji naznanijo to do 10. tm. Obenem se opozarja, da imajo jugoslovenski posetniki velesejma v Padovi, ki se vrši od 5. do 19. tm. 50%ni popust na pristojbinah za italijanski vize in smatno znižanje na italijanski železnice. Tudi je dovolila naša železniška uprava posetnikom velesejma vozne karte za polovično ceno.

—g Tržne cene v Mariboru. 1 kg govejega mesa I. Din 25—27, 1 kg govejega mesa II. 22—24, 1 kg govejega mesa III. 19—21, jezik sveži kg 23, vami 12, pljuča 12, ledvice 24, možgani 20, loj 10—12, teletina I. 25—28, (26—30), II. 19—24 (21—24), jetrta 20 (24), pljuča 15, prašičje meso 22.50—35, sato 32.50—35 čreva mast 20, pljuča 12.50, jetrta 15, ledvice 35—27.50, glava 20—30, slanina sveža 30—36, slanina papricirana 36—37 (38—40), slanina prekajena 36 (38—40), šunka 46—54 (50—55), kozlički komad 100, konjsko meso I. kg 14—17, konjsko meso II. 10—15, piščančji kom. 15 (30), piščančji večji kom. 30 (35), kokoši kom. 37.50 50 (60—65), mleko liter 3—4, smetana 1 12—16, surovo maslo kg 44, maslo kuhano 50, jajca kom. 1.25—1.50, vino lit. novo 12—15, staro I. 11—14, pivu lit. 6.50, kruh bel kg 6, kruh črn kg 5, črešnje kg 15—18, kava I. kg 70—75, kava II. 40—60, kava pražena I. 70—100, kava pražena II. 48—50, sladkor prah 22, sladkor kristal 19, sladkor kocke 21, pšenica 3.50, riž 3.50, ječmen 3, moka 30, kg 5.75—6, št. 1. 5.50—5.75, št. 2. 5.5, št. 3. 4.50, št. 4. 4, seno g 55—62.50 (90—125), salata glavna 1—2, karfiolova kom. 3—20, krompir zgodnji kg 12, krompir pozni kg 1.25—1.50, zelje kisel 2.50, repa kisel 2. Padanje in zvišanje cen od zadnjega poročila je razvidno iz cen v oklepajih.

Društvene vesti.

— Radovljica. Še enkrat opozarjamo na koncert, ki ga priredi Glasbeno društvo »Drava« iz Maribora na binkoštno nedeljo ob 20. uri v Sokolskem domu. Na sporedu so razni zbori in samospevi. Solo-partije izvajajo gospe Slavka Plevnik, Erna dr. Bergot in gospod Avgust Živko; na glasovirju spremlja gospod V. Živko. Predprodaja vstopnic v trafiki ga. Jakliča.

— Vsem davčnim uradnikom, članom Udruženja poreskih činovnikov. Opozarjamo ponovno na skupščino, ki se vrši 9. tm. ob 10. uri dopoldne v dvorani društva »Kazino« (Zvezda) ter prosimo tovariše, da se je v največjem številu udeležijo. Kdor pride z vlakom, naj kupi na obojni postaji cel listek, ki naj ga pa na ljubljanskem kolodvoru se odda, ker mu bo služil za brezplačni povratek. Javite se za banket vsaj do 7. tm. Izlet na Bled v torek, 10. tm. ob 6.40. Dopusiti za ta dan so dovoljeni, ter dobe val uradi pravočasno službena obvešila. Glavni sprejem gostov Srbov in Hrvatov v nedeljo, 8. tm. ob 10.45 na glavnem kolodvoru (Veh v zadnji številki »Našega Glasca«). Sprejemimo svoje brate s njim lastnim gostoljubjem! Ljubljanska sekcija Udruženja.

— J. A. D. Triglav priredi danes, 5. junija t. ob 30. pri »Novem svetlu« predavanje o sv. Cirilu in Metodu; predava gov. B. A. Udeležba za vse člane obvezna. Kulturna sekcija.

Turistika in sport.

— Dunaj, 4. junija. Škotsko moštvo Hiberniana, ki je podleglo v nedeljo Amateurom v razmerju 3:5, je smagalo danes proti Rapidu s 3:1 (2:0).

— Prešernova koč na Stolu (2193 m) bo od 7. junija t. dalje odprta in ohrbovana.

Rešimo sokolski Tabor!

Najnoviša poročila.

POLOŽAJ V BEOGRADU.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) Danes ni bilo radi praznika Spasov dan nika-kih važnih političnih dogodkov. Klerikalci v Beogradu napenjajo vse sile, da bi preiskavo v Trboveljah na kak način speljali v druge njim bolj ugodne vode. Tu v Beogradu je posebno vplivala vest, kaj je pravzaprav »Jugoslovenska tiskarna«, ki se je preje imenovala »Katoliška tiskarna«. V predsedstvu vlade so bile kratke konference ministrskega predsednika Nikole Pašića s posamnimi ministri. Predsednik skupščine, Ljuba Jovanović, je za nekaj dni odpotoval v samostan Manahijo na odmor.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) Beograd praznuje danes Spasov dan. Patrijarh Dimitrije je vodil po glavnih ulicah Beograda veliko procesijo, katere se je udeležilo meščanstvo in vojaštvo v velikem številu. Drugače je povsem mirno.

KONFERENCA MALE ANTANTE V PRAGI.

— Praga, 5. junija. (Izv.) Konferenca Male antante se vrši začetkom julija v Pragi. Dnevni red še ni definitivno določen. Kakor poročajo današnji listi, ne pride na dnevni red besedabesno vprašanje, ker ni Romunska zahtevala od Male antante podpore v tem vprašanju.

KONGRES SLOVANSKIH GEOLOGOV V PRAGI.

— Praga, 5. junija. (Izv.) Danes dopoldne je bil na slovesen način odprt I. kongres slovenskih geologov in etnografov. Slovesni otvoritvi so prisostvovali predsednik republike dr. Masaryk, ministri, poslanci, senatorji in diplomatski zbor. Od 400 delegatov jih je 150 iz inozemstva, ki zastopajo Poljsko, kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, Bolgarsko, Ukrajino in Rusijo. Častnim predsednikom je bil izvoljen med viharjem odobravanjem univ. prof. Cvičič, za predsednika kongresnega odbora pa univ. prof. v Pragi dr. Polivk. Kongres bo zboroval več dni in bo obravnaval vse važne geografske in etnografske probleme, ki se tičejo Slovanstva.

ZASEDANJE DRUŠTVA NARODOV.

— Ženeva, 5. junija. (Izv.) Svet Društva narodov se sestane pod predsedstvom dr. Beneša na plenarni sejo, na kateri se bodo obravnavali važni, sedaj aktualni mednarodni problemi. Društvo narodov bo v svetu razpravljalo sanacijsko akcijo v Avstriji, fin. obnovo Madžarske in dva angleška predloga glede Iraka oz. vojaške razorožitvene kontrole v Avstriji, na Mad-

žarskem in na Bolgarskem. Glede Avstrije je treba pripomniti, da pride na dnevni red oborožitev takozvani »hakkenkreuzlerjev« in »Heimatsdiensta« na Koroškem.

VPRAŠANJE SAMOSTANA SV. NAUMA.

— Pariz, 5. junija. (Izv.) Poslaniška konferenca je sklenila predložiti Društvu narodov v razsloj sporno vprašanje, ki obstoja med Jugoslavijo in Albanijo radi samostana sv. Nauma ob albanski meji.

POSLEDICE EKSPLOZIJE PRI BUKAREŠTI.

— London, 5. junija. (Izv.) »Daily Express« priobčuje preko Sofije o veliki eksploziji vojaških skladišč v Cotrocenijsu pri Bukarešti te-le podatke: Eksplozija je zahtevala 97 človeških žrtev in sicer 70 vojakov, 7 oficirjev in 20 civilistov. V zrak je zletelo 27 skladišč za artiljerijsko in 20 skladišč za pehotno municijo. Eksplozijo pripisujejo politične oblasti boljševikom, vsled česar so oblasti poglale čez mejo več sto boljševikov.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 5. junija. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 14.62—14.72, Pariz 417.50—422.50, London 358.50—361.50, London (ček.) 358—361, Trst 359.65—362.65, Praga 242.25—245.25, Newyork 82.50—83.50, Sofija 57.50—60.50, Amsterdam 31.10—31.40, Dunaj 0.1163—0.1183, Bruselj 365, Budimpešta 0.09—0.11, Bukarešta 34—37, Valute: dolar 817/—827/2, lira 358, češka krona 230—242, avstr. krona 0.11625—0.11825. Eftekti: 7% invest. posoj. 1921 65.5—66.50, 2 1/2% drž. renta za ratno štetu 137—140, Hrv. eskomptna banka 132—133, Kredita banka, Zgb. 126—128, Hipotekarna banka 67.5—68.50, Jugobanka 117—119, Pradediona 912.5—917.5, Slovenska banka 110—113, Eksploatacija 125—127.50, Sečarana. Osljek 1115—1130, Isis d. d. 60—65, Nihag 100, Gutman 850—870, Slaveks 370—390, Slavonija 105—107, Trboveljska 605, Union. paromlin 700—725, Vevče 160.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih, 5. junija. Današnja borza: Beograd 6.875, Praga 16.61, Newyork 5.69, London 24.55, Pariz 28.25, Milan 24.70, Berlin 1.3525, Amsterdam 212.50, Dunaj 0.0079. — Trst, 5. junija. Predborza: Beograd 27.60—27.65, London 99.50—99.55, Pariz 114—115, Newyork 23.05—23.15, Curih 404.50—406.50, Dunaj 0.0322—0.0324, Praga 67.30—67.70. — Dunaj, 4. junija. Devize: Beograd 855—859, London 307.000—308.000, Milan 3104—3116, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3677—3698, Praga 2079—2089, Curih 12.485—12.535, Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 851—857, češka krona 2062—2078, lira 3100—3120.

Razled na slovenskem svetu.

— Sovjeti grož. Zópet prihajajo iz Romunije poročila, da zbirajo sovjeti ob besedabesni meji plinovne napadalne oddelke. Vseko tako in podobno poročilo je treba sprejeti »cum grano salis«, če pride iz Bukreše, ki se boji sovjetov. In sovjeti se ponajšajo, da se Romunija trese pred njimi. Ali jasno je, da vojna danes ne izbruhne le-hko, vojna s sovjeti pa še celo ne. Sovjeti namreč dobro vedo, da armada na boljših pripada v prvi vrsti vodji, ako pomeni »domovino« pešica samozavanev, ki so jo na boljšice poslali. Avstrija je zelo občutno poiskustila na svoji koži to resnico. Nje armada je pripadala navsezadnje tistim, ki so jo razbili. Mogoče je pa končno tudi, da se sovjeti spuste v vojno, ampak njih vojna bi pomenila konec sovjetov, konec tretje internacionalne.

— Sila ruskih komunistov. Na kongresu centralnega odbora ruske komunistične stranke je proglasil Stalin v organizacijskem poročilu poleg drugega tole: Na XII kongresu je bilo zastopanih 485.000 članov ruske komunistične stranke, danes šteje stranka 600.000, med temi 55 % delavcev, 20 % kmetov, in 21 % uradnikov. Komunistična mladina šteje 570.000 oseb proti 317.000 v lanskem letu. V strokovnih društvih je organiziranih 5.000.000 članov proti 4.500.000 l. 1923. V konzumnih društvih je 7.000.000 članov proti 4 milijonom v minulem letu. — Moskovski komunisti. Po zadnjih statističnih podatkih je v Moskvi na 1 1/2 milijona prebivalcev 59.833 članov komunistične stranke. V moskovski guberniji znaša število komunistov nekaj nad 17.700. Med 198.900 moskovskimi delavci je 25.230 komunistov, torej na 1000 delavcev odpade 184 komunistov. V moskovski guberniji je nad 204.000 delavcev, od teh 9700 komunistov. Na 1000 delavcev odpade torej 51 komunistov. In vendar imajo vso moč v svojih rokah.

— Rajši poljske zapore kakor sovjetsko svobodo. Sovjetska vlada je izročila 107 poljskih ječnikov proti 36 komunistom, ki so v poljskih ječah. A trije komunisti so se uprli samemaj, češ, da jim je ljubša poljska ječa kakor ruske svoboda.

Čaruga pred sodiščem.

Osljek, 4. junija. Današnja rasprava se je pričela ob 9.30 dopoldne. Povabljenih je bilo 18 priči. Kot prvi je bil zaslišan trgovec Henrik Pfaff iz Gunje. Obširno je opisal na njega izvršen napad. Izpovedal je prilično isto, kakor v preiskavi ter povedal, da so ga roparji prisilili v to, da si je šel denar izposoditi k sosedu, ker ga ni imel dvoli doma. Pri konfrontaciji je pričal spoznal med navzočimi roparji več članov tolpe, ki je njega napadla. Za Čarugo se ni

mogel natančno spominjati, da-li je bil poleg, vendar je mnenja, da je bil Čaruga glavni tolpe.

Čaruga je nato pripomnil:

»Slavni sude! Priča laže, ker jaz nisem bil poleg in tudi nisem bil vodja napada!«

Priča je tudi v Prpiču »Velikemu«, kakor v Krmotiču spoznal takratne napadalec.

Kot nadaljna priča je bila zaslišana Pfaffova žena Magdalena, ki je spoznala Čarugo. Istotako je spoznala vzeto ji zapustnico in ostale »corpora delicti« kot svojo last. Predsednik je nato odredil kratke premor.

Po premoru je bil zaslišan Josip Sudič. Obširno je opisal, kako je bil od Prpiča »Velikega« napaden. Priča je naperil nanj samokres in zapovedal: »Denar sem!« Nato je razdelil denar med ostale roparje, rekoč enemu: »Le vzemi! Denar boš še potreboval.« Čaruga ni bil pri tem navzoč, temveč je izvršil »šišno preiskavo«.

Priča je očitno se pred sodiščem imel pred vkljenjenimi roparji rešpekt, kajti nazival je roparja Priča konstantno »gospoda«, nakar ga je predsednik opozoril, da je to nepotrebno. Pri konfrontaciji je Čarugo spoznal, dočim je ta zanikal svojo soudeležbo. Priča je dejanje priznal, Krmotič

